

«Болат Өтемұратов қоры» жеке қор

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

*2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	1
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	2
Таза активтердегі өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	4
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	5-43

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Болат Өтемұратов қоры» жеке қордың басшылығына

Пікір

Біз «Болат Өтемұратов қоры» жеке қор мен оның еншілес ұйымының (бұдан әрі -«Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, солармен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

 Гульдәрия Зәріпова
 Аудитор

Аудитордың 2017 жылғы 13 қаңтардағы
 № МФ-0000414 біліктілік куәлігі

 Рустамжан Сәттаров
 «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
 Бас директоры

Қазақстан Республикасының аумағында
 аудиторлық қызметпен айналысуға
 арналған мемлекеттік лицензия сериясы
 МФЮ-2, № 0000003, Қазақстан
 Республикасы Қаржы Министрлігімен
 2005 жылы 15 шілдеде берілді

А15ЕЗН4, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
 Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2025 жылғы 23 маусым

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	5	4.018.635	2.996.769
Материалдық емес активтер		35.788	41.438
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	6	58.140	89.810
Қауымдасқан ұйымға инвестициялар	7	4.938.279	3.942.554
Басқа да айналымнан тыс активтер		12.569	3.440
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	8	1.638.735	-
		10.702.146	7.074.011
Айналымдағы активтер			
Қорлар	9	908.606	193.056
Алдын ала төлем және өзге де айналымдағы активтер	10	10.880.027	28.236.755
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	11	2.751.275	5.135.667
Ақша қаражаты мен оның баламалары	12	1.633.946	439.156
Айналымдағы активтер жиыны		16.173.854	34.004.634
Активтердің жиыны		26.876.000	41.078.645
Міндеттемелер			
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	13	2.076.442	114.005
Пайдаланылмаған қайырымдылық жарналары	14	10.158.194	25.593.731
Жалдау бойынша міндеттемелер	6	35.967	28.959
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер	15	2.287.515	1.873.293
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	17	-	3.207.789
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	16	657.115	657.882
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны		15.215.233	31.475.659
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Жалдау бойынша міндеттемелер	6	36.349	72.316
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		36.349	72.316
Міндеттемелердің жиыны		15.251.582	31.547.975
Таза активтер			
Бөлінбеген кіріс		9.170.487	7.494.147
Қор құрылтайшыларына тиесілі таза активтер		9.170.487	7.494.147
Бақыламайтын қатысу үлестеріне	25	2.453.931	2.036.523
Таза активтер жиыны		11.624.418	9.530.670

Директор

Қаржы директоры

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл
Кірістер	18	53.442.386	19.805.845
Өткізудің өзіндік құны	19	(51.921.134)	(18.293.358)
Жалпы пайда		1.521.252	1.512.487
Әкімшілік шығыстар	20	(1.533.792)	(1.198.183)
Өткізу шығыстары		(34.664)	(24.298)
Басқа да кірістер	21	204.151	75.384
Басқа да шығыстар	21	(12.604)	(166.067)
Операциялық пайда		144.343	199.323
Топтың қауымдасқан ұйымның пайдасындағы үлесі	7	995.725	49.387
Қаржылық кіріс	22	639.525	169.304
Қаржыландыру шығындары	23	(44.666)	(43.712)
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто		377.509	(63.072)
Салық салынғанға дейінгі пайда		2.112.436	311.230
Табыс салығы бойынша шығыс	24	(16.508)	(13.129)
Бір жылғы пайда		2.095.928	298.101
Басқа да жиынтық кіріс			
Салықтарды шегере отырып, бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		-	-
Салықтарды шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны		2.095.928	298.101
Мыналарға келетін:			
Қордың меншік иелеріне		1.676.340	193.974
Бақыламайтын қатысу үлестеріне	25	417.408	104.127
		2.093.748	298.101

Директор

Қаржы директоры

ТАЗА АКТИВТЕРДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Қор құрылтайшылар ына тиесілі таза активтер	Бақыламайтын қатысу үлестері	Таза активтер жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға	7.300.173	1.932.396	9.232.569
Бір жылғы пайда	193.974	104.127	298.101
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	193.974	104.127	298.101
2023 жылғы 31 желтоқсанға	7.494.147	2.036.523	9.530.670
Бір жылғы пайда	1.676.340	417.408	2.093.748
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	1.676.340	417.408	2.093.748
2024 жылғы 31 желтоқсанға	9.170.487	2.453.931	11.624.418

Директор

Қаржы директоры

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл
Операциялық қызмет			
Қайырымдылықтан ақша қаражатының түсімі		31.100.159	40.073.722
Клиенттерден ақша қаражатының түсімі		7.296.579	6.628.207
Өнім жеткізушілер төлеген ақша қаражаты		(11.170.344)	(2.792.933)
Жалақы және тиісті салықтар бойынша шығыстар		(3.660.301)	(3.140.294)
Қайырымдылық көмек көрсету		(18.729.236)	(33.182.486)
Бюджетке жасалатын төлемдер		(628.085)	(475.217)
Қарыздар бойынша төленген пайыздар		(27.009)	(40.673)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздарды төлеу		-	(17.181)
Басқа да есептен шығарулар		(417.829)	(17.506)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары		3.763.934	7.035.639
Инвестициялық қызмет			
Депозиттер бойынша алынған сыйақылар		671.702	116.039
Банк салымдарын орналастыру		(50.220.533)	(27.179.346)
Банк салымдарын алу		49.427.586	28.734.791
Бағалы қағаздарды сатып алу		(17.224.122)	(3.233.864)
Бағалы қағаздарды сату		20.617.758	-
Негізгі құралдарды сатып алу		(2.809.841)	(214.221)
Негізгі құралдарды сату		8.545	-
Материалдық емес активтерді сатып алу		(480)	(7.928)
Инвестициялық қызметтен түскен / (пайдаланылған) таза ақша ағындары		470.615	(1.784.529)
Қаржылық қызмет			
Алынған қарыздар бойынша түсімдер		20.544.433	26.518.700
Алынған қарыздарды төлеу		(23.751.733)	(31.370.400)
Жалдау шарты бойынша төлемдер		-	(21.468)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(3.207.300)	(4.873.168)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		1.027.249	377.942
Валюта бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері			
		167.541	(11.969)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		439.156	73.183
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	12	1.633.946	439.156

Директор

Қаржы директоры

Ж.Б. Қарібозова

Г.К. Мурзалинова

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін****1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ**

«Болат Өтемұратов қоры» жеке қорының (бұдан әрі – «Қор») және оның еншілес ұйымының – «Haileybury Astana School» коммерциялық емес акционерлік қоғамының (бұдан әрі, бірге - «Топ») қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады.

Қор Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде және «Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған мағынада коммерциялық емес ұйым болып табылады. Қор 2014 жылғы 27 ақпанда құрылды. 2018 жылғы 8 маусымда Алматы қаласы бойынша Әділет департаменті компания атауының өзгеруін тіркеді: «Болат Өтемұратовтың «Асыл Мирас» қайырымдылық қоры» жеке қоры «Болат Өтемұратов қоры» жеке қор болып өзгертілді.

Қазақстан Республикасы қызметін тіркеу, орналасқан және жүзеге асыратын орын болып табылады. Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Тәжібаева көшесі, 155.

Қорды Б. ж. Өтемұратов құрды. Қорды қаржыландыру негізінен Құрылтайшының жарналарымен және заңды тұлғалардың қайырымдылық көмегімен қамтамасыз етіледі.

Қордың қызметі көп жобалы, Қор денсаулық сақтау, мәдениет және білім беру саласында жүйелі қолдау көрсетіп, қоғамның өмір сүру сапасын арттырады және осы бағыттардағы жобаларды белсенді іске асырады. «Аутизм. Баршамызға ортақ әлем» бағдарламасының шеңберінде Қазақстанның 12 қаласында аутизм спектрі бұзылған балаларға арналған 13 Аутизм орталығы жұмыс істейді: Алматы, Астана, Қызылорда, Өскемен, Ақтөбе, Орал, Шымкент, Петропавл, Павлодар, Тараз, Қарағанды, Семей қалаларында құрылды. 2022 жылы «Ресурстық орталық» бөлімшесі құрылды, оның маңызды міндеттерінің бірі мамандардың кәсіби дағдыларын ұдайы мониторингтеу және оқыту арқылы барлық Аутизм орталықтары бойынша «Асыл Мирас» әдістемелік стандарттарын жоғары деңгейде қамтамасыз ету болып табылады. Бұдан басқа, Қор білім беру саласындағы оқушыларға арналған жобаларды, мәдениет және денсаулық сақтау саласындағы қоғамға арналған жобаларды іске асырады, табиғи апаттар мен техногендік апаттардан зардап шеккендерге атаулы көмекті кезең-кезеңімен көрсетіп отырады және өңірлердің дамуына үлес қоса отырып, әлеуметтік инфрақұрылымдық жобаларды іске асырады.

Қордың еншілес ұйымы «Haileybury Astana School» коммерциялық емес акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Haileybury Astana School») Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде айқындалған мағынада қазақстандық коммерциялық емес акционерлік қоғам болып табылады. Еншілес ұйымның негізгі қызметі Қазақстан Республикасының білім беру стандартының талаптарын ескере отырып, «Haileybury Enterprises Limited» британдық білім беру стандартының негізінде әзірленген оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылатын «Haileybury Astana» мектебінің базасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру бойынша білім беру қызметі болып табылады.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығаруға Қор Директоры мен Қаржы директоры 2024 жылғы 23 маусымда бекітті.

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі - «ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер өзгесі есеп саясатында және осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде аталмаса, тарихи құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленген. Шоғырландырылған қаржылық есептілік қазақстандық теңгемен (бұдан әрі - «теңге») берілген және арнайы шарттасқан жағдайларды қоспағанда, барлық сомалар мың теңгеге дейін дөңгелектелген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Шоғырландыру негізі**

Шоғырландырылған қаржылық есептілік бас ұйымның және оның еншілес ұйымының 2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Егер Топ инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеріп кету тәуекелдеріне ұшыраған жағдайда бақылау жасалады немесе мұндай кірістерді алуға құқығы, сондай-ақ инвестициялау объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін іске асыру арқылы бұл кіріске әсер ету мүмкіндігі бар. Атап айтқанда, Топ тек егер келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар объектісін бақылайды:

- Топтың инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының маңызды қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Топтың инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығының немесе мұндай кірістерді алуға құқығының болуы;
- Топтың кірістердің көлеміне әсер ету үшін өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

Әдетте, дауыс беру құқықтарының көп болуы бақылаудың болуын білдіреді деп болжанады. Мұндай жорамалды растау үшін және Топтың инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқықтарының көпшілігі немесе ұқсас құқықтары болған кезде Топ мұндай инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен жағдайларды ескереді:

- Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа ұстаушылармен келісім(дер);
- Басқа келісімдермен көзделген құқықтар;
- Топта бар дауыс беру құқығы және әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш құрамдасы бірінің немесе бірнешеуінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес ұйымға бақылауды алған кезде еншілес ұйымның шоғырлануы басталады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылғанда тоқталады. Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе зиян және БЖК әрбір құрамдасы Топтың бас компаниясының акционерлеріне және тіпті егер бұл бақыламайтын қатысу үлестерінде теріс сальдоға әкеліп соқтырған жағдайда да, бақыламайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі мұндай ұйымдардың есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топішілік барлық активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, кірістер, шығыстар және Топ ішінде операцияларды жасау нәтижесінде туындайтын ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады.

Бақылаудан айырылмастан еншілес ұйымдағы қатысу үлесін өзгерту меншікті капиталмен операция ретінде ескеріледі.

Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылып қалса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және туындап қалған пайданы немесе зиянды пайда немесе зиян құрамында мойындайды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

Бақыланбайтын үлестер

Бақыланбайтын үлес Топқа қатысу үлесінің 100%-дан азы тиесілі еншілес ұйымның сәйкестендірілетін таза активтерінің пропорционалды бөлігі ретінде бағаланады. Бақылаудан айырылуға әкеп соқпайтын еншілес ұйымдағы Топ үлесінің өзгеруі капиталмен жасалатын мәмілелер ретінде ескеріледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Шоғырландыру негізі (жалғасы)***Еншілес ұйымдар*

Топ бақылайтын ұйымдар еншілес ұйымдар болып табылады. Топ инвестициялау объектісіне қатысудан түскен ауыспалы кірістермен байланысты тәуекелдерге ұшырағыш болғанда немесе оның осындай кіріс алуға құқығы болғанда және осы кірістің мөлшеріне әсер ету мақсатында осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалануға мүмкіндігі болғанда, Топ еншілес ұйымды бақылайды. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігінің көрсеткіштері бақылауды алған күннен бастап оның тоқтатылған күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамында көрсетіледі. Еншілес ұйымдардың есеп саясаты оны Топта қабылданған есеп саясатына сәйкес келтіру қажет болған жағдайларда өзгертілді.

Шоғырландыру кезінде алынып тасталатын (элиминацияланатын) операциялар

Топішілік қалдықтар мен операциялар, сондай-ақ топішілік операциялардан жұмсалмаған кірістер мен шығыстар элиминацияланады. Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялау объектілерімен операциялар бойынша жұмсалмаған пайда Топтың тиісті инвестициялау объектісіндегі қатысу үлесі шегінде инвестиция құнын төмендету есебінен алып тасталады. Жұмсалмаған шығындар жұмсалмаған пайда сияқты тәртіппен элиминацияланады, бірақ олар құнсыздандудың дәлелі болғанға дейін ғана.

Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялау объектілеріне қатысу

Қордың үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялау объектілеріне қатысуы қауымдасқан ұйымдарға қатысуды қамтиды.

Қордың қаржылық және операциялық саясатына айтарлықтай әсер ететін ұйымдар қауымдасқан ұйымдар болып табылады. Бұл ретте Қор мұндай ұйымдардың қаржылық және операциялық саясатын бақылауды немесе бірлескен бақылауды жүзеге асырмайды. Егер Топ ұйымда дауыс беру құқығының 20-50 пайызына ие болса, онда айтарлықтай ықпалдың болуы болжанады.

Қауымдасқан ұйымдағы үлестер үлестік қатысу әдісімен ескеріледі. Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде инвестициялау объектілерінің пайдасындағы немесе зиянындағы және өзге де жиынтық кірісіндегі өз үлесі көрсетіледі. Бұл үлес белгілі бір объектінің есеп саясатын елеулі ықпал пайда болған сәттен бастап Қордың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін талап етілетін түзетулерді ескере отырып есептеледі.

Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялау объектісінің залалдарындағы Топтың үлесі оның осы объектіге қатысу үлесінен асып кеткен кезде, Топ осы инвестициялау объектісінің залалдарын өтеу жөніндегі міндеттемелерді өзіне қабылдаған не оның атынан төлемдер жасаған жағдайларды қоспағанда, осы қатысу үлесінің (кез келген ұзақ мерзімді инвестицияларды қоса алғанда) баланстық құны нөлге дейін төмендейді және Топтың одан әрі залалдары танылмайды.

Шетел валютасын қайта есептеу

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Қордың және оның еншілес ұйымының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен көрсетілген.

Операциялар мен қалдықтар

Топ шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өздерінің қызмет ететін валютасында операция тану көрсеткіштерін алғаш рет қанағаттандыратын күнге қолданылатын бағам бойынша көрсетеді.

Шетел валюталарында деноминацияланған монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнгі бағамдар бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын айырмалар пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Шетел валютасын қайта есептеу (жалғасы)***Операциялар мен қалдықтар (жалғасы)*

Шетел валютасында тарихи құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы операциялар күніне айырбастау бағамдарын пайдалана отырып қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құны айқындау күніне айырбастау бағамдарын пайдалана отырып қайта есептеледі. Әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын пайда немесе зиян баптың әділ құнының өзгеруінен пайданы немесе зиянды тану қағидаттарына сәйкес ескеріледі (яғни баптар бойынша валютаны есептеуден болған бағамдық айырмалар, басқа да жиынтық кіріс құрамында танылатын әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған пайда немесе зиян не болмаса басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тиісінше пайданың немесе зиянның құрамында танылады).

Алдын ала төлемнің жасалу немесе алыну нәтижесінде туындайтын монетарлық емес активтің немесе монетарлық емес міндеттеменің мойындалуы тоқтаған кезде тиісті активтің, шығыстың немесе кірістің (немесе оның бір бөлігінің) бастапқы мойындалуы кезінде пайдаланылуы тиіс айырбастау бағамын айқындау мақсатындағы операцияның жасалу күні Компания алдын ала төлемнің жасалу немесе алыну нәтижесінде туындайтын монетарлық емес активті немесе монетарлық емес міндеттемені алғаш рет мойындаған күні болып табылады. Алдын ала төлемнің жасалу немесе алыну операциялары жасалған жағдайда Топ әрбір төлем немесе алдын ала төлемді алу үшін операция күнін айқындайды.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген және Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі жариялаған орташа өлшенген айырбас бағамдары Топта айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады.

ҚҚБ белгілеген АҚШ долларының айырбастау бағамдары былайша болды:

	2024 жылғы 31 желтоқсанға	2023 жылғы 31 желтоқсанға
АҚШ доллары	469,44	454,56

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ**Кірістерді мойындау***Қайырымдылықтан түскен кіріс*

Қайырымдылықтан түскен кіріс демеушілік және қайырымдылық жарналарымен білдірілген. Топқа жарналар ерікті сипатта болады. Жарналар жобалар бөлігінде, олар мақсаты бойынша пайдаланылған жылы нысаналы мақсаты бойынша кіріс ретінде танылады. Есепті күннен кейін алынған, бірақ мақсаты бойынша пайдаланылған жарналар міндеттемелердің құрамында толық көлемде немесе ішінара нақты игеру шегінде танылады.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша білім беру қызметтерін көрсетуден түскен түсім

Еншілес ұйымның негізгі кірісі білім беру қызметтерін көрсетуден түскен кірістерден тұрады. Қызмет көрсетуден түскен кіріс алынған немесе алынуға жататын өтемнің әділ құнын білдіреді және түсім сомасы сенімді бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады, еншілес ұйымның қызмет көрсетумен байланысты экономикалық пайда алу ықтималдығы бар, есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша қызметтердің аяқталу сатысы сенімді бағалануы мүмкін және операцияны орындау кезінде келтірілген шығындар мен оны аяқтауға қажетті шығындарды сенімді түрде бағалауға болады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Кірістерді мойындау (жалғасы)**

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша білім беру қызметтерін көрсетуден түскен түсім (жалғасы)

Еншілес ұйым әзірленген оқу жоспарларына сәйкес тілдік пәндерді қоспағанда, ағылшын тілінде білім беру қызметтерін көрсетеді. Білім беру қызметтерін көрсету шарттары бойынша сыйақының жалпы сомасы көрсетілетін қызметтерге оқшауланған бағалар негізінде бөлінеді. Оқшауланған бағалар еншілес ұйым осы қызметтерді жеке көрсететін прайс-парақтарда көрсетілген бағалар негізінде анықталады.

Сатып алушылармен білім беру қызметтерін көрсетуге арналған шарттар бойынша еншілес ұйым орындауға бір міндеттемені айқындады, ол бойынша түсім уақыт кезеңі ішінде танылады. Төлем оқу құнының 100% мөлшерінде аванстық төлеммен немесе үш траншпен жүргізіледі.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша мектеп формасын консигнациялық келісім бойынша сатудан түсім

Консигнация талаптарында сату - бұл өнімді контрагентке физикалық жеткізу орын алған сату, бірақ контрагент бұл өнімді түпкілікті сатып алушыға сатқанға дейін немесе контрагент пайдаланғанға дейін төлеуге міндетті емес. Еншілес ұйым (консигнант) өнімге меншік құқығын сақтайды, ал контрагент (консигнатор) сату агенті ретінде әрекет етеді. Консигнатор сатылған өнім үшін комиссиялық сыйақы алады және алынған комиссияны шегергенде, осы сатылымдардан түскен ақша қаражатын консигнантқа үнемі аударады. Бұдан басқа, сатылмайтын немесе пайдаланылмайтын консигнациялық келісім бойынша берілген өнім консигнаторға қайтарылуы мүмкін.

Консигнациялық келісімнің белгілеріне мыналар жатады: (а) өнімді ұйым белгілі бір оқиға басталғанға дейін, мысалы, өнімді дилердің сатып алушысына сату немесе белгілі бір уақыт өткенге дейін бақылайды; (б) ұйымның өнімді қайтаруды немесе өнімді үшінші тарапқа (мысалы, басқа дилерге) беруді талап ету мүмкіндігі бар; және (с) дилердің өнімді төлеуге қатысты шартсыз міндеттемесі жоқ (бірақ бұл ретте ол депозит салуға міндетті болуы мүмкін).

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша мектеп формасын консигнациялық келісім бойынша сатудан түсім (жалғасы)

Нәтижесінде, өнім консигнаторға жеткізілген кезде консигнациялық келісімдер бойынша түсім танылмайды, өйткені тауарларды түпкілікті сатып алушыға жеткізу бойынша орындау міндеті әлі орындалмаған. Оқушыларға мектеп униформасын сатудан түскен түсім тауарды бақылау сатып алушыға берілетін белгілі бір уақытта танылады, бұл тауарды сатып алушыға беру кезінде болады. Төлем сату күні берілген шот негізінде жүзеге асырылады.

Қаржыландырудың айтарлықтай компоненті

Еншілес ұйым білім беру қызметтерін көрсеткені үшін алдын ала төлем алады. Практикалық сипатты жеңілдету ретінде еншілес ұйым қаржыландырудың маңызды құрамдас бөлігінің әсерін ескере отырып, өтеудің уәде етілген сомасын түзетпейді, өйткені еншілес ұйым уәде етілген қызметті сатып алушыға беруі мен сатып алушының мұндай қызметті төлеуі арасындағы кезең бір жылдан аспайды.

Шығыстарды мойындау

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтіне, ақша қаражаты немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан ескеріледі және шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жататын кезеңде көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржылық кірістер мен шығыстар**

Топтың қаржылық кірісіне банктік депозиттер бойынша кірістер, сондай-ақ шетел валютасын айырбастаудан түсетін кірістер кіреді.

Пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы танылады. Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеруінен пайда мен зиян нетто-шамада осы нетто-шаманың оң немесе теріс болуына байланысты қаржылық кіріс немесе қаржылық шығыс ретінде көрсетіледі.

Жұмыскерлерге сыйақылар*Қысқа мерзімді сыйақылар*

Жұмыскерлерге қысқа мерзімді сыйақыларға қатысты міндеттеменің шамасын айқындау кезінде дисконттау қолданылмайды және тиісті шығыстар жұмыскерлердің қызметтер көрсетуіне қарай танылады. Ақшалай сыйлықақыларды төлеудің немесе пайдаға қатысудың қысқа мерзімді жоспары шеңберінде төлеуге күтілетін сомаларға қатысты, егер Топта бұрын жұмыскерлердің қызметтер көрсетуі нәтижесінде туындаған тиісті соманы төлеу бойынша қолданыстағы заңды не қалыптасқан практикамен шартталған міндеттеме болса және осы міндеттеменің шамасын сенімді бағалауға болатын міндеттеме танылады.

Қорлар

Қорлар қос көлемнің ең азы бойынша бағаланады: өзіндік құны бойынша немесе сатудың таза бағасы бойынша. Қорлардың өзіндік құны орташа алынған қағидат негізінде айқындалады және оған қорларды сатып алу шығындары және қорларды олардың қазіргі орналасқан жеріне дейін жеткізу және оларды тиісті қалыпқа келтіру шығындары жатады.

Сатудың таза бағасы, сатуға шығатын есепті шығындарды қоспағанда, Топтың әдеттегі қызметінің барысында қорларды болжамды (есепті) сату бағасын білдіреді.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған тозуды және олар болған жағдайда құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Сатып алынған құралдардың құны сатып алу немесе салу бағасынан, сондай-ақ активті жұмыс қалпына келтіруге қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындардың бастапқы бағалауынан тұрады. Сатып алу немесе салу бағасы жалпы төленген құн және/немесе активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақы түрінің әділ құны болып табылады.

Кейінгі шығындар бұл активтің баланстық құнына кіреді не болмаса Топтың бұл активті пайдаланудан экономикалық пайданы алу ықтималдығы бар және оның құны сенімді түрде бағалануы мүмкін деген талаппен ғана жеке актив ретінде көрсетіледі. Ауыстырылған бөліктің баланстық құны есептен шығарылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығыстар пайда болу шамасына қарай есепті кезеңде пайда және зиянға жатқызылады.

Түскен өтемақы мен олардың баланстық құны айырмасының сомасындағы негізгі құралдардың шегерілуінен болған пайда немесе зиян бір жылғы пайдада және зиянда басқа да операциялық кірістердің немесе шығыстардың құрамында көрсетіледі.

Аяқталмаған құрылыс бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Құрылыс аяқталғаннан кейін активтер баланстық құны бойынша негізгі құралдардың құрамына аударылады. Аяқталмаған құрылысқа тозу актив пайдалануға дайын болмайынша есептелмейді.

Негізгі құрал объектісін және негізгі құралдар объектісінің бастапқыда танылған кез келген едәуір құрамдасын мойындау олар есептен шығарылғаннан кейін не болмаса егер оларды пайдаланудан немесе шығудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмесе тоқтатылады. Активтерді тану тоқтатылғанда туындайтын пайда немесе зиян (есептен шығарудан түскен түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) активті тану кезінде пайда немесе зиян және жиынтық кіріс туралы есепке енгізіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Негізгі құралдар (жалғасы)**

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Активтердің пайдалы қызмет ету мерзімдеріне дейін оларды есептен шығару үшін тозу, жерден және аяқталмаған құрылыстан басқа, негізгі құралдардың баланстық құнына есептеледі. Тозу келесі бекітілген жылдық мөлшерлемелер бойынша желілік әдіспен есептеледі:

Ғимараттар мен құрылысжайлар	5-40 жыл
Машиналар мен жабдық	20 жыл
Көлік құралдары	10 жыл
Басқасы	4-10 жыл

Күтілетін пайдалы қызмет ету мерзімі және негізгі құралдардың қалдық құны әрбір есепті күнгі жағдай бойынша талданады және қажет болғанда түзетіледі.

Негізгі құралдардың баланстық құны қандай да бір оқиғалар немесе баланстық құнның өтелмейтіндігіне көрсететін жағдайларда өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қаралады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Топ активтердің құнсыздануының қандай да бір белгілерінің болуына бағалау жүргізеді. Егер мұндай белгілер болса немесе құнсыздану мәніне активке жылдық тестілеу қажет болса, Топ активтің өтелетін құнын бағалайды.

Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бірліктің өтелетін құны - бұл келесі екі көлемнің ең үлкені болып табылады: есептен шығару шығындарын шегере отырып активтің (ақша ағындарын жасайтын бірліктің) әділ құны немесе активті (ақша ағындарын жасайтын бірлікті) пайдалану құндылығы. Өтелетін құн, егер актив басқа активтерден немесе активтер топтарынан ақша қаражатының түсуіне едәуір дәрежеде тәуелсіз ақша қаражатының ағынын тудырмаса, жеке актив бойынша айқындалады.

Активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асатын жағдайларда актив құнсызданған болып есептеледі және оның өтелетін құнына дейін есептен шығарылады.

Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде болашақта есепті ақша ағындары активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып ағымдағы құнға дисконтталады. Есептен шығару шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады.

Құнсыздану шығындары пайда және зиянда құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарында танылады.

Топ әрбір есепті күнге, гудвилді қоспағанда, активтің бұрын мойындалған құнсыздану шығындарының жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілері бар-жоғын айқындайды. Егер ондай белгі бар болып шықса, Топ активтің немесе ақша қаражатын жасайтын бірліктің өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Материалдық емес активтер

(i) Тану және бағалау

Топ сатып алған және тиімді пайдаланудың түпкілікті мерзімі бар материалдық емес активтер амортизацияның жинақталған сомалары мен құнсызданудан болған залалдар шегеріле отырып, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

(ii) Кейінгі шығындар

Кейінгі шығындар белгілі бір активтің құнына капиталдандырылады, егер олар осы активте жасалған болашақ экономикалық пайданы арттырса ғана. Барлық басқа шығындар пайда болған кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында танылады.

Амортизация

Амортизация активтің есептік қалдық құнын шегергендегі өзіндік құны негізінде есептеледі.

Амортизация, әдетте, осы активтер пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі және оларды тиімді пайдаланудың тиісті мерзімдерінде сызықтық тәсілмен кезең ішіндегі пайда немесе зиян құрамында танылады, өйткені дәл осы әдіс кәсіпорынның осы активтерден болашақ экономикалық пайданы тұтынуының күтілетін сипатын дәл көрсетеді.

Есепті кезеңде материалдық емес активтерді тиімді пайдаланудың күтілетін мерзімдері келесідей болды:

- Бағдарламалық жасақтама 3-10 жыл.

Әрбір есепті жылдың соңында амортизация әдістері, тиімді пайдалану мерзімдері және қалдық құн шамалары оларды қайта қарау қажеттілігі тұрғысынан талданады және қажет болған жағдайда қайта қаралады.

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив мына жағдайда айналымдағы болып табылады, егер:

- Оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға немесе тұтынуға арналса;
- Ол ең бастысы сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- Оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың шегінде өткізу болжанса; немесе
- Есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде қолданылатын міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе ақша қаражатының баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме мына жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- Оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде реттеу болжанса;
- Ол көбінесе сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- Ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде реттелуі тиіс болса; немесе
- Топтың есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде міндеттемелердің реттелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінгі қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс активтер мен ұзақ мерзімді міндеттемелер ретінде жіктеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы құралдары – бастапқы тану және кейіннен бағалау**

Бір ұйымда қаржы активінің және екінші ұйымда қаржылық міндеттеменің немесе үлестік құралдың пайда болуына әкеліп соқтыратын кез келген шарт қаржы құралы болып табылады.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды.

Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда және басқа да дебиторлық берешек мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Бастапқы тану және бағалау (жалғасы) Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. «Ақша ағындары» критерийіне жауап бермейтін қаржы активтері, ақша ағындары бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланады деп жіктеледі.

Топ қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Топ өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланады деп жіктелетін қаржы активтері бизнес-модель шеңберінде ұсталады, оның мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстау болып табылады, ал басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады деп жіктелетін қаржы активтері мақсатына шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы, сол сияқты қаржы активтерін сату арқылы қол жеткізілетін бизнес-модель шеңберінде ұсталады.

Заңнамада немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде белгіленген мерзімде активті жеткізуді талап ететін қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптардағы» сауда) мәмілені жасау күніне, яғни Топ өз мойнына активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге мойындалады.

Кейіннен бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы құралдары – бастапқы тану және кейіннен бағалау (жалғасы)***Қаржы активтері (жалғасы)**Кейіннен бағалау (жалғасы)*Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Топ үшін барынша орынды болып табылады. Топ қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ сауда дебиторлық берешекті және берілген қаржылай көмекті жатқызады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Топтың қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады. Жакын арада сату мақсатымен сатып алынған болса, қаржы активтері саудалауға арналған деп жіктеледі. Бөлек ендірілген туынды құралдарды қоса алғанда, туынды құралдар, олар Топтың қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Амортизацияланған құны бойынша немесе жоғарыда сипатталғандай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарды жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан бастапқыда танылған кезде Топ борыштық құралдарды өз қарауына қарай, егер мұндай жіктеу амалы есептегі сәйкессіздікті жоятын болса немесе айтарлықтай азайтатын болса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян туралы есепте және басқа да жиынтық кірісте танылады.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) танылуын тоқтатады (яғни, Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен алынып тасталады), егер:

- Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; не болмаса
- Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірусіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе, не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы құралдары – бастапқы тану және кейіннен бағалау (жалғасы)*****Қаржы активтері (жалғасы)******Мойындауды тоқтату (жалғасы)***

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын тоқтатады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Топ талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін кредиттік зияндарды (ККЗ) бағалау резервін мойындайды. ККЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ККЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін кредиттік зияндар) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін кредиттік зияндарға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін кредиттік зияндарға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Топ ККЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ кредиттік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зиянға тең сомада залалға бағалау резервін мойындайды.

Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген кредиттік зияндардың пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 30 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Алайда белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын кредит сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Топтың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе зиян; кредиттер мен қарыздар, сауда және басқа да кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде Топтың қарауына қарай жіктелген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы құралдары – бастапқы тану және кейіннен бағалау (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (кредиттер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады. Топтың қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек, сондай-ақ алынған қарыздар кіреді.

Кейіннен бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер келесі екі санатқа жіктеледі:

- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына Топтың қарауына қарай жіктелген саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер санатында бастапқы тануға жатқызылған қаржылық міндеттемелер жатады. Егер олар таяу арада кері сатып алу мақсатында сатып алынған болса, қаржылық міндеттемелер саудалауға арналған деп жіктеледі. Осы санатқа сондай-ақ Топ шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу қатынастарының шеңберінде хеджирлеу құралдары ретінде Топтың қарауына қарай айқындалмаған туынды қаржы құралдар жатады. Бөлінген ендірілген туынды құралдар олар Топтың қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде жіктелген жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Бастапқы тану кезінде Топтың қарауына қарай пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелген қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХҚЕС-тің (IFRS) критерийлерін сақтай отырып жатқызылады. Топтың пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жоқ.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

Бұл санат Топ үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қаржылық міндеттемелердің бұл санаты кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып амортизация есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыстар құрамына енгізіледі. Бұл санатқа, ең алдымен, сауда және басқа да кредиторлық берешек пен алынған қарыздар жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы құралдары – бастапқы тану және кейіннен бағалау (жалғасы)*****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)******Тануды тоқтату***

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға және есеп айырысуды нетто-негізде жасағысы келгенде, активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңмен қорғалған құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылуы тиіс.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерге банктер мен кассадағы ақшалай қаражат және өтеу мерзімі 3 ай немесе одан аз болатын, белгілі бір ақша қаражатының сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді өтімділігі жоғары депозиттер жатады.

Келешек кезендердің шығыстары

Болашақ кезендердің шығыстары төленген ақша қаражатының құны бойынша танылады. Кейіннен шығыстар өздері жататын есепті кезендердің ішінде тұрақты және тепе-тең есептен шығару әдісінің негізінде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Мойындаудың және есепке алудың мұндай тәсілі кірістер мен шығыстардың сәйкестігі қағидатына негізделеді, ол белгілі бір мәмілелердің немесе оқиғалардың жанама және бірлескен нәтижесі болып табылатын кірістер мен шығыстар сайма-сай танылуы тиіс.

Резервтер

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі резервтер Топтың өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болғанда, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде мойындалады. Егер Топ резерв өтеледі деп күтетін болса, оның өтелуі тек сөзсіз болып табылған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде көрсетіледі.

Егер ақша қаражатының уақытша құнының әсері мәнді болып табылса, резервтер ақша қаражатының уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін және онда міндеттемеге тән тәуекелдер орынды салықтарды төлегенге дейінгі мөлшерлеме бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақ қозғалысын дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттауды пайдалану кезінде резервтің ұлғаюы уақыттың өтуі салдарынан қаржылық шығындар ретінде танылады.

Жалдау

Шарттың жасалу сәтіне Топ жалдау келісімі жалдау болып табылатындығын не болмаса белгілерін қамтитындығын бағалайды. Өзгеше айтқанда, Топ шарт сәйкестендірілген активті белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде өтемақының орнына пайдаланылуын бақылау құқығын беретіндігін айқындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау (жалғасы)***Топ жалға алушы ретінде*

Топ, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Топ жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Топ жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер келесі кезеңдердің барынша қысқасы бойына желілік әдіспен амортизацияланады: жалдау мерзімі немесе активтердің пайдалы қызмет етуінің болжамды мерзімі.

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы Топқа өтетін болса немесе егер активтің бастапқы құны оны сатып алуға арналған опционның орындалуын көрсетсе, актив оның пайдалы қызмет ету мерзімінің бойына амортизацияланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер де құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Топ жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер (оның ішінде іс мәні бойынша белгіленген төлемдер) жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Топтың бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Топтың жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде (олар қорларды өндіру үшін болған жағдайлардан басқа) танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Топ жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмайды. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен қатар, Топ түрлендірілген, жалдау мерзімі өзгерген, жалдау төлемдері өзгерген (мысалға, мұндай төлемдерді айқындау үшін пайдаланылатын индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруімен негізделген келешек төлемдердің өзгеруі) немесе базалық активті сатып алуға арналған опционды бағалау өзгерген жағдайда жалдау міндеттемелерінің баланстық құнын қайта бағалайды.

Қысқа мерзімді жалдау немесе төмен құны бар активтерді жалдау

Топ техника мен құрал-жабдықты қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан босатуды өзінің қысқа мерзімді жалдау шарттарына (яғни жалдаудың басталу күніне жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын мерзімді құрайтын және сатып алу опционын қамтымайтын шарттарға) қолданады. Сондай-ақ Топ төмен құны бар офистік жабдықты жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау (жалғасы)***Топ жалға беруші ретінде*

Сол бойынша Топтың активті иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Туындайтын жалдау кірісі жалдау мерзімінің бойына тікжелілік әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына орай жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте түсімге қосылады. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде болатын бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау кірісі сияқты дәл сондай негізде жалдау мерзімінің ішінде мойындалады. Шартты жалдау ақысы олар алынған кезеңде түсімнің құрамында мойындалады.

Әділ құны бойынша бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі мәміленің барысында міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатындағы мәміле:

- Бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- Негізгі нарық болмай қалғанда, бұл активке немесе міндеттемеге қатысты барынша тиімді болатын нарықта жүзеге асырылады.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең үздік экономикалық мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының экономикалық пайда әкелу не болмаса активті ең үздік және барынша тиімді тәсілмен пайдалану арқылы не болмаса оны бұл активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын нарыққа басқа қатысушыға сату арқылы пайда әкелу қабілетін назарға алады.

Топ мұндай бағалау үлгілерін пайдаланады, әрі олар мұндай жағдайларда орынды болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте релевантты қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше азайтуға мүмкіндік береді.

Әділ құны бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте бағаланатын немесе шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде әділ құн төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей - бірдей активтерге немесе міндеттемелерге арналған белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмеген);
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте қайталанатын негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер болған жағдайда, Топ оларды әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайталап талдай отырып (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін едәуір болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аудару қажеттілігін айқындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Әділ құны бойынша бағалау (жалғасы)**

Әрбір есепті күнге Топ өзінің есеп саясатына сәйкес қайталап талдау және қайталап бағалау қажет болатын активтер мен міндеттемелердің құнындағы өзгерістерді талдайды. Мұндай талдаудың шеңберінде Топ бағалау кезінде пайдаланылған акпаратты шарттармен және басқа да орынды құжаттармен салыстыру арқылы соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді тексереді.

Топ әрбір актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгеруін өзгерістің негізділігін анықтау мақсатында тиісті сыртқы дерек көздерімен салыстырады.

Салықтар*Табыс салығы*

Табыс салығы бойынша шығысқа ағымдағы табыс салығы кіреді. Ағымдағы салық кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы салық мөлшерлемелерінің есепті күнгі жағдай бойынша қолданыста болған немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген негізде есептелген жылғы салық салынатын пайдаға немесе салық залалына қатысты төленуге немесе алынуға жататын салық сомасын, сондай-ақ өткен жылдардағы табыс салығын төлеу жөніндегі міндеттеменің шамасына жасалған барлық түзетулерді білдіреді.

Мерзімі ұзартылған салық

Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге шоғырландырылған қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша айкындалады.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер келесі жағдайларды қоспағанда, барлық салық салынатын уақытша айырмалар бойынша мойындалады:

- Мерзімі ұзартылған салық міндеттемесі операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе зиянға ықпал етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- Есептен шығарылатын уақыт айырмасына қатысты мерзімі ұзартылған салық активі операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе зиянға ықпал етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, мерзімі ұзартылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер есепті кезеңде қолданысқа енгізілген немесе нақты қолданысқа енгізілген есепті күнгі жағдай бойынша салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде міндеттемелер өтеліп, актив өткізілгенде есепті жылда қолданады деп болжанып отырған салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Салықтар (жалғасы)***Мерзімі ұзартылған салық (жалғасы)*

Топ мерзімі ұзартылған салық активтерін және мерзімі ұзартылған салық міндеттемелерін, егер оның ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуға арналған заңмен қорғалған құқығы болған және мерзімі ұзартылған салық активтері мен мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері бір салық органы белгілі бір ұйымнан өндіріп алатын пайда салығына жатқан жағдайда, соның операцияларына салық салынса не болмаса түрлі ұйымдардан, операцияларына салық салынса, әрі олар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтері бойынша нетто-негізде есеп айырысуларды жасағысы келсе не болмаса жүзеге асырса, не болмаса бұл активтерді өткізгісі және бұл міндеттемелерді мерзімі ұзартылған міндеттемелердің немесе активтердің едәуір сомасының өтелуі немесе орны толтырылуы күтілетін әрбір келешек кезеңдерде бір мезгілде өтелген жағдайда, өзара есепке алады.

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

Қабылданған есеп саясаты, төменде келтірілген 2024 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген стандарттардың жаңа редакцияларының қабылдануын қоспағанда, алдыңғы есепті жылда қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді. Компания 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енетін қолданыстағы стандарттарға бірқатар жаңа стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды. Компания шығарылған, бірақ күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

7 ХҚЕС-ке (IAS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Жеткізуді қаржыландыру туралы келісімдер»

7 ХҚЕС-ке (IAS) «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» түзетулерде жеткізулерді қаржыландыру туралы келісімдердің сипаттамалары сипатталған және осындай келісімдер туралы қосымша ақпаратты ашуға қатысты талаптар қамтылған. Түзетулерде қамтылған ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға жеткізулерді қаржыландыру келісімдерінің ұйымның міндеттемелеріне, ақша қаражатының ағындарына және өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығын түсінуге көмектесуге бағытталған.

Түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбеді.

Күшіне енген стандарттар

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған және күшіне енген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолданады.

- 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Кері жсалдау арқылы сату операцияларын жүргізу кезіндегі жсалдау міндеттемесі»;
- 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу»;
- 7 ХҚЕС-ке (IAS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Өнім жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдер».

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр. Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне едәуір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар (жалғасы)***21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы»*

2023 жылғы тамызда ХҚЕС жөніндегі кеңес «Валюта бағамдары өзгерістерінің әсері» 21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерін шығарды, онда ұйым бір валютаны басқа валютаға айырбастауға болатындығын қалай бағалауы керек және айырбастау мүмкіндігі болмаған кезде ағымдағы айырбас бағамын қалай анықтау керек екендігі түсіндіріледі. Түзетулер сонымен қатар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға бір валютаны басқа валютаға айырбастау мүмкіндігінің болмауы ұйымның қаржылық нәтижелеріне, қаржылық жағдайына және ақша ағындарына қалай әсер ететінін немесе әсер ететінін түсінуге мүмкіндік беретін ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды қамтиды.

Түзетулер 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзетулерді қолдану кезінде ұйым салыстырмалы ақпаратты қайта есептей алмайды.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

18 ХҚЕС (IFRS) «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу»

2024 жылғы сәуірде ХҚЕС жөніндегі кеңес 18 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-тің (IAS) орнына келеді. 18 ХҚЕС (IFRS) белгілі бір жиынтық сомалар мен аралық жиынтық сомаларды ұсынуды қоса алғанда, пайда немесе зиян туралы есепте ақпаратты ұсынуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. Сонымен қатар, пайда немесе зиян туралы есепте ұйымдар барлық кірістер мен шығыстарды бес санатқа бөле отырып ұсынуы керек (алғашқы үшеуі жаңа): операциялық, инвестициялық және қаржылық, табыс салығы және токтатылған қызмет.

Стандартта басшылық айқындайтын қызмет нәтижелерінің көрсеткіштері, кірістер мен шығыстардың аралық жиынтық сомалары туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, сондай-ақ негізгі қаржылық есептер мен ескертпелердің функциясына байланысты қаржылық ақпаратты жинақтауға және бөлшектеуге қойылатын жаңа талаптар қамтылады.

Жаңа стандартты шығару нәтижесінде «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» 7 ХҚЕС (IAS) қолдану аясына түзетулер енгізілді, оған сәйкес жанама әдісті қолдану кезінде операциялық қызметтен түсетін ақша ағындарын анықтау үшін «пайда немесе зиян» орнына «операциялық пайда немесе зиян» пайдаланылады. Сонымен қатар, түзетулер дивидендтер мен пайыздарды төлеуге байланысты туындайтын ақша ағындарының жіктелуін таңдау мүмкіндігін жоққа шығарады. Кейбір басқа стандарттарға ілеспе түзетулер де енгізілді.

18 ХҚЕС (IFRS) және басқа стандарттарға тиісті түзетулер 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 18 ХҚЕС (IFRS) ретроспективті түрде қолданылады.

Қазіргі уақытта Компания жаңа стандарт пен түзетулердің негізгі қаржылық есептер мен қаржылық есептілік жазбаларына қандай әсер ететінін анықтау үшін жұмыс істеуде.

19 ХҚЕС (IFRS) «Жария есептілігі жоқ еншілес ұйымдар: ақпаратты ашу»;

2024 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі кеңес 19 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол белгілі бір критерийлерге жауап беретін ұйымдарға ақпаратты ашуға жеңілдетілген талаптарды қолдануға мүмкіндік береді, сонымен бірге ХҚЕС-тің басқа бухгалтерлік есеп стандарттарын тануға, бағалауға және ұсынуға қойылатын талаптарды толық қолданады. Егер ұйым есепті кезеңнің соңында 10 ХҚЕС (IFRS) анықтамасына сай еншілес ұйым болып табылса, жария есеп беретін ұйым болып табылмаса және оның жалпы пайдалануға қолжетімді ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес қаржылық есептілікті дайындайтын бас ұйымы (түпкілікті немесе аралық) болса, осы стандартты қолдана алады.

19 ХҚЕС (IFRS) 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР**

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы акпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік соған қатысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві

Топ дебиторлық берешек пен қаржы активтері бойынша ККЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және кредиттік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нұсқалары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Топ болжамды акпаратты ескере отырып кредиттік зиянның пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартады. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолттың деңгейі туралы қадағаланатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаулардың өзгерістері сараланады.

Экономикалық талаптармен болжанатын дефолттың тарихи қадағаланатын деңгейлері мен және ККЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. ККЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Топ есептеулерінде кредиттік зиянының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді тиімді пайдалану мерзімі

Топ негізгі құралдар объектілерінің қалған пайдалы қызмет ету мерзімін, кем дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды. Егер күтілген жағдайлар бұрынғы бағалаулардан ерекшеленетін болса, өзгерістер 8 ХҚЕС (IAS) *«Есеп саясаты, есепті бағалаудағы өзгерістер және қателер»* сәйкес есепті бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі. Бұл бағалаулар негізгі құралдардың баланстық құнына және пайда мен зиян құрамында танылған амортизация сомасына ықпал етуі мүмкін.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы

Топ жағдайдағы оқиғалар немесе өзгерістер активтің баланстық құнын өтеу мүмкін еместігін көрсеткен кезде құнсыздану үшін акша қаражатын генерациялайтын активтерді немесе активтер тобын («генерациялайтын бірлік») бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер дисконт мөлшерлемесі, капиталдағы келешек мұқтаждық, тәуекелдер мен айкындықсыздыққа ұшырағыш келетін операциялық шығындар сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды қажет етеді. Активтің немесе генерациялайтын бірліктің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кеткенде, онда актив немесе генерациялайтын бірлік құнсызданған ретінде есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады.

Өтелетін құнды бағалау кезінде күтілетін акша ағындары активтер/генерациялайтын бірлік тобына тән тәуекелдерге түзетіледі және бұл активке тән акша мен тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, ағымдағы құнға дисконтталады. Сату шығыстарын шегере отырып әділ құн нарыққа қатысушылардың арасында жасалатын әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын құн ретінде айқындалады және Топ үшін айрықша болуы мүмкін факторлардың ықпалын көрсетпейді және бүтіндей Топқа таралмайды.

Топ басшылығы құнсыздану индикаторларының болуын саралады және есепті күнге ықтимал құнсыздану белгілері жоқ деп есептейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)****Жер учаскесін жалдау шарты бойынша ең аз жалдау төлемдерін айқындау**

Нұр-Сұлтан қаласының Сәулет, қала құрылысы және жер қатынастары басқармасымен 2061 жылға дейінгі мерзімге жер учаскесін жалға алу шарты бойынша еншілес ұйым мектеп ғимараты мен трансформаторлық қосалқы станция орналасқан жер учаскесін жалға алады. Жер учаскесінің жалдау ақысы тіркелген болып табылмайды және салық және жерге төленетін өзге де төлемдерді есептеу тәртібін реттейтін заңнамалық актілерге енгізілген өзгерістерге сәйкес өзгеруі мүмкін және жер салығын білдіреді.

Еншілес ұйым өтейтін жер салығы жалға алушыға ешқандай тауарлар мен қызметтерді бермейді, яғни шарттың жеке құрамдас бөлігі болып табылмайды. Керісінше, бұл шарттың жеке сәйкестендірілген құрамдас бөліктеріне бөлінетін жалдау шарты бойынша өтемақының бір бөлігі болып табылады. Өтемақы сомасын жалға алушы жалдау басталған күнгі жалдау міндеттемесіне қоспауы керек, өйткені жалдау ақысы өзгермелі және индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес.

Жалға алушы жалға берушіге өтейтін жер салығын өзгертуге болады, өйткені жергілікті өзін-өзі басқару органы мүлік салығын өндіріп алу тәртібін өзгертуге (немесе мүлік салығын алып тастауға) құқылы. Сондықтан сома тіркелген болып табылмайды. Жалдау ақысы өзгеріп отырады және индекске немесе мөлшерлемеге байланысты емес, өйткені мүлік салығы нарықтық жалдау ақысына негізделмеген. Формула жер салығының сомасын алу үшін жалпы аумақ базалық мөлшерлемеге көбейтіледі деп болжағанымен, еншілес ұйым басшылығы мұндай пайыз мөлшерлеме мәніне жатады деп санамайды. Бұл сондай-ақ қалдық құнының кепілдігімен немесе ұзарту/тоқтату нұсқаларымен байланысты емес. Бұдан шығатыны, бұл сома жалдау басталған күнгі жалдау міндеттемесін бағалауға енгізілмейді және осы төлемдерді тудыратын оқиға немесе талап орын алған кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілуі тиіс.

5. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

мың теңге	Ғимараттар мен құрылыс-жайлар	Машиналар мен құрал-жабдықтар	Кеңсе жиһазы	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Барлығы
Бастапқы құн						
2023 жылғы 1 қаңтарға сальдо	2.863.883	503.702	201.776	168.374	108.771	3.846.506
Түсімдер	6.347	80.683	46.082	40.651	102.039	275.802
Есептен шығару	—	(52.741)	(10.236)	(632)	—	(63.609)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо	2.870.230	531.644	237.622	208.393	210.810	4.058.699
2024 жылғы 1 қаңтарға сальдо	2.870.230	531.070	237.622	209.375	210.810	4.059.107
Түсімдер	127.751	145.879	37.846	23.320	874.981	1.209.777
Аударымдар	315	—	—	—	(315)	—
Шығулар	(3.728)	(302.342)	(52.943)	(66.498)	—	(425.511)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо	2.994.568	374.607	222.525	166.197	1.085.476	4.843.373
Амортизация және құнсызданудан болған залалдар						
2023 жылғы 1 қаңтарға сальдо	357.718	260.194	95.105	117.115	—	830.132
Кезеңдегі амортизация	58.264	78.210	26.019	18.762	—	181.255
Есептен шығару	—	(51.319)	(6.320)	(589)	—	(58.228)
Құнсыздану	—	—	—	—	108.771	108.771
2023 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо	415.982	287.085	114.804	135.288	108.771	1.061.930
2024 жылғы 1 қаңтарға сальдо	418.238	286.720	114.803	133.806	108.771	1.062.338
Кезеңдегі амортизация	58.775	80.138	27.999	20.338	—	187.250
Есептен шығару	(3.728)	(301.741)	(52.883)	(66.498)	—	(424.850)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо	473.285	65.117	89.919	87.646	108.771	824.738
Баланстық құн						
2023 жылғы 31 желтоқсанға	2.454.248	244.350	122.818	73.105	102.039	2.996.769
2024 жылғы 31 желтоқсанға	2.521.283	309.490	132.606	78.551	976.705	4.018.635

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша негізгі құралдар былайша көрсетілген:

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бастапқы құн және тиісінше толығымен амортизацияланған жинақталған амортизация, әлі де пайдалануда жүрген негізгі құралдардың құны 9.552 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 364.630 мың теңге) болды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ осы жобаларға қатысты басшылық жоспарларының өзгеруіне байланысты 64.035 мың теңге сомасына балабақша бойынша аяқталмаған құрылыстың және 44.736 мың теңге сомасына STEM орталығының (science, technology, engineering and mathematics) құнсыздануын мойындады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс STEM орталығының құрылысын білдіреді. Бұл орталықтың құрылысы 2024 жылғы қыркүйекте басталды. Осы орталықтың мақсаттары үшін Топ мердігермен «AYDIN YPI GROUP» ЖШС компаниясы арқылы 3.290.087 мың теңге сомасына шарт жасасты.

2024 жылы осы құрылыстың мақсаттары үшін «ForteBank» АҚ-да 4.000 мың АҚШ доллары сомасына кредиттік желі ашылды. Жыл соңында кредит желісі пайдаланылмады. Негізгі құралдар осы кредит бойынша 2024 жылғы 31 желтоқсанға кепілде тұрды.

6. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНЫНДАҒЫ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін пайдалану құқығы мен міндеттемелер нысанындағы активтердің қозғалысы былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Жалдау бойынша міндеттемелер
2023 жылғы 1 қаңтарға	121.480	122.743
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстар	(31.670)	–
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар (23-ескертпе)	–	17.181
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздарды төлеу (28-ескертпе)	–	(17.181)
Жалдау міндеттемелері бойынша төлемдер (28-ескертпе)	–	(21.468)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	89.810	101.275
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстар	(31.670)	–
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар (23-ескертпе)	–	13.380
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздарды төлеу (28-ескертпе)	–	(13.380)
Жалдау міндеттемелері бойынша төлемдер (28-ескертпе)	–	(28.959)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	58.140	72.316
Қысқа мерзімді бөлік	–	35.967
Ұзақ мерзімді бөлік	–	36.349

Төменде пайда немесе зиян құрамында танылған сомалар көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстар (19-ескертпе)	31.670	31.670
Жалдау бойынша пайыздық шығыстар (23-ескертпе)	13.380	17.181
Пайда немесе зиян құрамында танылған сомалар жиыны	45.050	48.851

Топ сондай-ақ 12 айдан аз мерзіммен офистік үй-жайларды жалдау шарттарын жасады. Бұл шарттарға қатысты Топ қысқа мерзімді жалдау үшін көзделген мойындаудан босатуды қолданады.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде 22.642 мың теңге мөлшеріндегі сома операциялық жалдауға қатысты пайда мен зиян құрамындағы шығыс ретінде танылды (2023 жыл: 25.315 мың теңге).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. ҚАУЫМДАСҚАН ҰЙЫМҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қауымдасқан ұйымға қатысу үлесінің баланстық құны	4.938.279	3.942.554
Жалғасатын қызметтен түскен пайдадағы үлес	777.128	49.387
Қауымдасқан ұйымға қатысу үлесінің баланстық құнын түзету	218.597	–

«Haileybury Almaty» коммерциялық емес АҚ Қазақстан Республикасында тіркелген және жұмыс істейтін кәсіпорын болып табылады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың капиталға қатысу үлесі 32,64% құрайды (2023 жыл: 32,64%) және ол үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестиция ретінде танылды. Бұл кәсіпорынның негізгі қызметі британдық «Haileybury Enterprises Limited» білім беру стандартының негізінде әзірленген оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылатын білім беру қызметі болып табылады. Қор осы инвестициялау объектісіне айтарлықтай әсер етеді.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес коммерциялық емес акционерлік қоғам бола отырып, «Haileybury Almaty» KEАҚ дивидендтерді бөлуге құқығы жоқ.

Төмендегі кестеде Топтың «Haileybury Almaty» KEАҚ инвестициялары жөнінде жинақталған қаржылық ақпарат берілген.

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Айналымнан тыс активтер	4.727.278	4.056.417
Айналымдағы активтер	14.740.386	11.749.796
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(4.339.489)	(3.728.392)
Таза активтер	15.128.175	12.077.821
Қауымдасқан ұйымға қатысу үлесінің баланстық құны	4.938.279	3.942.554

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	9.413.761	8.425.450
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(8.034.190)	(6.688.743)
Қаржылық кірістер	204.750	98.472
Әкімшілік шығыстар	(907.262)	(1.395.891)
Өткізу шығыстары	(8.312)	(18.655)
Бағамдық айырма, нетто	1.713.720	(169.374)
Басқа да кірістер	51.177	54.219
Басқа да шығыстар	(38.735)	(35.201)
Негізгі құралдардың құнсыздануы	–	(111.273)
Табыс салығы бойынша шығыс	(14.216)	(7.708)
Кіріс және жалпы жиынтық кіріс	2.380.693	151.296
Пайдадағы және жалпы жиынтық кірістегі үлес	777.128	49.387
Қауымдасқан ұйымға қатысу үлесінің баланстық құнын түзету	218.597	–

8. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар STEM орталығын салу және оны жабдықтау үшін 1.638.735 мың теңге сомасындағы алдын ала төлемді құрайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. ҚОРЛАР**

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қорлар былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қайырымдылыққа беруге арналған тауарлар	720.244	–
Шикізат және материалдар (өзіндік құны бойынша)	102.917	124.288
Тауарлар (өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы)	85.445	68.768
	908.606	193.056

2024 жылға арналған Қорлардың құрамына қайырымдылыққа беру үшін 720.244 мың теңге жалпы сомаға мыналардан тұратын Тауарлар қосылды:

- Астана қаласының коммуналдық меншігіне жалпы баланстық құны 419.533 мың теңгені құрайтын «Фермер» 20 жылыжайын мемлекеттік мектептердің балансына кейіннен беру. Астана қаласында «Жасыл мектеп» жобасын іске асыру шеңберінде 2022 жылғы 4 сәуірде 20 мемлекеттік мектепте оқушыларға арналған жылыжайларды салу бойынша «АКЕГ» ЖШС-мен №04042022 мердігерлік шартқа қол қойылды. Дайын жылыжайлар 2024 жылғы 26 желтоқсанда Қор балансына берілді. Бүгінгі таңда оларды Астана қаласының коммуналдық меншігіне мемлекеттік мектептердің балансына беру бойынша жұмыстар жүргізілуде;

- 299.654 мың теңге жалпы сомаға телескопиялық трап және визуалды бақылау жүйесі (Түркия). Бұл жинақ 2025 жылғы наурызда «Қызылорда облысының жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесіне сыйға тарту шарты бойынша берілді;

- Аутизм орталықтарын жабдықтау үшін сатып алынған және 1.057 мың теңге жалпы сомаға қайырымдылық ретінде беруге жататын тауарлар.

10. АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМДЕР ЖӘНЕ БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша алдын ала төлемдер мен басқа да айналымдағы активтер былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Аяқталмаған жобалар бойынша алдын ала төленген шығыстар	17.881	12.240.223
«Қосшы қаласында Community Center құрылысы» жобасы бойынша берілген аванс	9.499.800	4.939.725
«Қызылорда қаласы әуежайының жолаушылар терминалының құрылысы» жобасы бойынша берілген аванс	–	3.999.028
«Есік қаласында 900 орынды мектеп салу» жобасы бойынша берілген аванс	–	3.937.010
«Халықтың әлеуметтік осал топтары деп танылған Астана қаласының жеке тұлғаларын қолдау» жобасы бойынша берілген аванстар	1.071.144	2.409.039
«Жасыл мектеп» жобасы бойынша берілген аванс	–	419.533
Қорлар мен қызметтер бойынша төленген аванстар	211.099	116.029
Қызметтер үшін алдын ала төлемдер	–	95.633
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	46.728	52.419
Төленген қысқа мерзімді кепілдіктер	20.361	17.508
Сот шешімі бойынша алуға аванстар	–	1.636
Басқа да қысқа мерзімді дебиторлық берешек	13.014	8.972
	10.880.027	28.236.755

Аяқталмаған жобалар бойынша алдын ала төленген шығыстар

2024 жыл үшін есепті күнге аяқталмаған жобалар бойынша алдын ала төленген шығыстар келесі жобалармен білдірілген:

- 1) «Халықтың әлеуметтік осал топтары деп танылған Астана қаласының жеке тұлғаларын қолдау» жобасы - 1.071.144 мың теңге. Мердігерге 500 пәтердің 150-і салынғаны үшін төленді;
- 2) Баскасы - 17.881 мың теңге.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМДЕР ЖӘНЕ БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ АКТИВТЕР (жалғасы)****Аяқталмаған жобалар бойынша алдын ала төленген шығыстар (жалғасы)**

2023 жылғы аяқталмаған жобалар бойынша алдын ала төленген шығыстар келесі жобалармен білдірілген:

- 1) «Қызылорда қаласы әуежайының жолаушылар терминалының құрылысы» жобасы - 9.048.172 мың теңге төленді;
- 2) «Есік қаласында 900 орынды мектеп салу» жобасы - 2.014.290 мың теңге төленді;
- 3) «Қосшы қаласында Community Center құрылысы» жобасы - 1.117.075 мың теңге төленді;
- 4) Басқасы - 60.686 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 821.789 мың теңге).

11. БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

2024 жылғы 31 желтоқсанға қаржы активтері жылдық 14,25% сыйақы мөлшерлемесімен 12 ай кезеңіне ашылған «ForteBank» АҚ теңгемен және АҚШ долларымен депозиттермен білдірілген (2023 жылы: қаржы активтері тиісінше 12 ай кезеңіне жылдық 14,25% және 1% сыйақы мөлшерлемесімен теңгемен және АҚШ долларындағы депозиттермен білдірілген).

2024 жылы қысқа мерзімді депозиттер бойынша түскен пайыздық кіріс 639.207 мың теңге болды (2023 жылы: 169.030 мың теңге).

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы активтері былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	–	3.230.332
Депозит шоттарындағы теңгемен қалдықтар	2.764.780	1.351.510
Депозит шоттарындағы АҚШ долларымен қалдықтар	–	615.815
	2.764.780	5.197.657
Минусы: күтілетін кредиттік зияндар резерві	(13.505)	(61.990)
	2.751.275	5.135.667

2024 және 2023 жылдардың ішінде күтілетін кредиттік зияндардың бағалау резервіндегі өзгерістер былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарда	61.990	10.215
Резервті есептеу	(48.485)	51.775
31 желтоқсанға	13.505	61.990

12. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына ақша қаражаты мен оның баламалары былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Банк шоттарындағы АҚШ долларымен қалдықтар	1.488.744	232.320
Банк шоттарындағы фунт стерлингпен қалдықтар	98.981	81.603
Банк шоттарындағы теңгемен қалдықтар	42.861	74.447
Банк шоттарындағы еуромен қалдықтар	2.060	47.611
Кассадағы ақша қаражаты	261	1.989
Карт-шоттарындағы қалдықтар	1.039	1.186
Банк шоттарындағы ресей рублімен қалдықтар	–	–
	1.633.946	439.156

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы банк шоттары пайызсыз болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК**

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына сауда және басқа да кредиторлық берешекке мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың алдындағы сауда кредиторлық берешек	2.072.187	107.925
Басқа да кредиторлық берешек	4.255	6.080
	2.076.442	114.005

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек теңгемен көрсетілген және 30-90 күннің ішінде өтелуге жатады. Топтың сауда және өзге де кредиторлық берешекке қатысты валюталық тәуекел мен өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығы туралы ақпарат 27-ескертілгенде ашылып көрсетілген.

14. ПАЙДАЛАНЫЛМАҒАН ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ЖАРНАЛАРЫ

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына пайдаланылмаған қайырымдылық жарналарына мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Жарғылық мақсаттарды дамытуға арналған қайырымдылық жарналары	9.780.184	19.564.321
Алматы облысы Есік қаласында мектеп салуға қайырымдылық садақасы	–	5.951.400
«Nova Лизинг» АҚ-нан демеушілік көмек	300.000	–
«Burabike Fest» веложарысынан түскен қайырымдылық жарналар	78.010	78.010
	10.158.194	25.593.731

«Burabike Fest» веложарысы жобасы бойынша қайырымдылық жарналар кейіннен Қордың жарғылық қызметінің шеңберіндегі жобаларды қаржыландыруға арналған мақсатқа ғана пайдаланылатын болады, өйткені олар нысаналы қайырымдылық жарналары болып табылады.

Жарғылық мақсаттарды дамытуға арналған қайырымдылық жарналар Қордың құрылтайшысының жарналары есебінен қалыптастырылады және оларды Топ белгілі бір жобаларды іске асыру не әкімшілік шығындарды қаржыландыру үшін пайдалана алады.

Демеушілік көмекті «Nova Лизинг» АҚ компаниясы 16.05.2024 ж. Демеушілік көмек туралы шартқа сәйкес ұсынды. Демеушілік көмек 2024 жылы қайырымдылық жобаларының кең ауқымында және Қор іске асыратын жарғылық мақсаттарда пайдалану үшін 2.590.000 мың теңге сомасында алынды. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылмаған демеушілік көмектің қалдығы болашақта пайдаланылатын 300.000 мың теңгені құрады.

15. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Шарт бойынша міндеттемелер жеке тұлғалардың оқу үшін алдын ала төлеген сомаларын білдіреді. Бұл сома білім беру қызметтерін көрсету шамасына қарай түсім ретінде танылатын болады.

2024-2025 оқу жылына арналған оқу келісімшарттарының талаптарына сәйкес оқушылар жылына 3 рет аванстық төлемдер жасайды: 2024 жылдың 6 маусымына дейін (2023 жылғы 6 маусым) жылдық оқу ақысының 44% (2023 жыл: 43%), 2024 жылдың 20 қарашасына дейін (2023 жылғы 20 қараша) 28% (2023 жыл: 26%) және қалған 28% (2023 жыл: 31%) 2025 жылдың 7 наурызына дейін (2024 жылғы 7 наурыз).

Егер аванстық төлем жасалған күні Біріккен Корольдіктің фунт стерлингінің айырбастау бағамы 2023-2024 оқу жылы үшін бір фунт стерлинг үшін 580 теңгеден және 2024-2025 оқу жылы үшін бір фунт стерлинг үшін 590 теңгеден асқан жағдайда, аванстық төлем фунт стерлингінің айырбастау бағамының сомасына сүйене отырып есептелген коэффициентке индекстелуге жатады. Егер есептелген коэффициент 0,9 (нөл бүтін оннан тоғыз) мәнінен аз болса, 0,9 (нөл бүтін оннан тоғыз) коэффициентін қолдану керек. Кезең басындағы сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелердің қалдығы 2024 жыл ішінде түсімнің құрамында толық мөлшерде танылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша білім беру қызметтері үшін алынған аванстар 2.287.515 мың теңге (2023 жылы: 1.873.293 мың теңге) болды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына басқа да қысқа мерзімді міндеттемелерге мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Оқушылардың кепілдік депозиттері	249.125	266.408
Қызметкерлердің пайдаланылмаған демалыстары бойынша есептелген резерв	237.756	212.684
Қызметкерлердің бонустары бойынша резерв	95.513	111.137
Төленуге жататын басқа да салықтар	47.350	65.853
Басқасы	27.371	1.800
	657.115	657.882

Оқушылардың кепілдік депозиттері

Оқушылардың кепілдік депозиттері білім беру қызметтерін көрсету шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде оқушылардың біржолғы жарналарымен білдірілген. Кепілдік депозиттері оқушылардың шарттарды тиісінше орындауын қамтамасыз етеді және шарттар бұзылған кезде ұсталғаннан кейін қайтаруға жатады. Оқушылардың кепілдік депозиттері талап етілгенге дейінгі міндеттемелер ретінде есепке алынады. Бір оқушы үшін кепілдік депозитінің сомасы 450 мың теңгені құрады.

Қызметкерлердің бонустары бойынша резерв

Қызметкерлердің бонустары бойынша резерв шетелдік қызметкерлерге еңбек сіңірген жылдары үшін біржолғы бонустармен білдірілген. Бонус сомасы келісімшарт мерзіміне байланысты (жылдық, екі жылдық, үш жылдық) және 4 мың фунт стерлингтен 15 мың фунт стерлингке дейін өзгеріп отырады.

17. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына басқа да қысқа мерзімді міндеттемелерге мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Алынған қарыздар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер	—	3.207.300
Алынған қарыздар бойынша төленуге жататын қысқа мерзімді сыйақылар	—	489
	—	3.207.789

2024 жыл ішінде Топ 20.544.433 мың теңге жалпы сомаға қарыз алды, оның ішінде «Каспий жылжымайтын мүлігі» ЖШС-нен 7.755.000 мың теңге мөлшерінде, «Esil Real Invest» ЖШС-нен 4.655.933 мың теңге мөлшерінде, «Глобал Девелопмент» ЖШС-нен 8.133.500 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 3.207.300 мың теңге) жылдық 0,5% пайыздық мөлшерлемен. Қарыздар Топтың үздіксіз қызметі үшін алынды және 2024 жылғы 31 желтоқсанға толығымен өтелді.

2024 жылдың ішінде Топ 23.751.733 мың теңге сомасына қарыздар бойынша негізгі борышты ішінара өтеді (2023 жыл: 31.370.400 мың теңге).

2024 жылдың ішінде Топ тиісінше 31.286 мың теңге сомасына төлеуге пайыздарды есептеп, өтеді (2023 жыл: Топ тиісінше 26.531 мың теңге сомасына төлеуге пайыздарды есептеді).

- Қарыз бойынша жылдық пайыздық мөлшерлеме — жылдық 0,5%;
- Пайыздар ай сайын есептеледі және негізгі борышпен бірге қарызды өтеу соңында төленеді.

Есепті күнге Топтың қысқа мерзімді міндеттемелері жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. КІРІСТЕР**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін кірістерге мыналар кіреді:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Қайырымдылықтан түскен кірістер		
Қызылорда қаласы әуежайының жолаушылар терминалын салу [А]	15.713.501	2.470
Су тасқыны кезінде көмек көрсету жобасы [Б]	11.561.921	-
Есік қаласында мектеп салу жобасы [В]	10.435.685	-
Астана қаласы әкімдігі үшін халықтың әлеуметтік осал топтары санатындағы жеке тұлғаларға пәтерлер сатып алу [Г]	6.937.161	7.390
Аутизм «Баршамызға ортақ әлем» [Д]	862.662	1.084.399
«Jas Leader Akademiiasy» жобасы [Е]	367.184	355.612
«Ұлттық Олимпиада комитеті» жобасы [Ё]	350.000	-
Париждегі Гиме мұражайындағы көрме [Ж]	142.728	-
«Жасыл мектеп» жобасы [З]	81.289	209.524
Мүгедек балалардың ата-аналар қауымдастығы МБАҚ [И]	34.645	35.967
Батырхан Шөкенов қоры [К]	21.178	37.101
Қосшы қаласында 1500 орынды мектеп салу жобасы [Л]	17.950	7.967.918
Түркия «AFAD» ұйымының пайдасына садақа [М]	-	2.246.100
«Қосшы қаласында Community Center құрылысы» жобасы [Н]	4.571	6.958
Қостанай облысында Инсульт орталығын құру жобасы [О]	4.392	876.459
Қарағанды қаласында қаза тапқан кеншілердің отбасыларына көмек	-	470.300
Әкімшілік шығыстарды өтеу бөлігінде өтеусіз алынған қаражаттан түсетін кірістер	-	281.585
ТЖ кезінде зардап шеккендерге көмек көрсету (Қызыл ай) [П]	828	162.790
Алматы қаласындағы Ботаникалық бақты қайта құру жобасы [Р]	-	851
Басқалары	-	27.360
Қайырымдылықтан түскен кірістер жиыны	46.535.695	13.772.784
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша кірістер		
Білім беру қызметтерін көрсетуден	6.835.581	5.951.691
Мектеп формасын сатудан	61.345	51.966
Тілдерді және өзге де пәндерді қосымша оқу бойынша қызметтер көрсетуден	-	15.709
Тіркеу жарналары мен емтихандар	9.765	13.695
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша кірістер жиыны	6.906.691	6.033.061
Кірістер жиыны	53.442.386	19.805.845

[А] 2024 жылғы қарашада Қызылорда қаласындағы Қорқыт Ата әуежайының жаңа терминалы ашылды. Ең жоғары халықаралық стандарттарға сәйкес келетін жаңа әуежай аймақтың көлік-логистикалық әлеуетін едәуір жақсартуға және әуе айлағының өткізу қабілетін жылына 2 миллион жолаушыға дейін арттыруға мүмкіндік береді. Құрылыс аяқталғаннан кейін әуежай қаланың коммуналдық меншігіне өтеусіз берілді. Терминалда телескопиялық трап, эскалаторлар мен лифтілер, багажды беру мен өңдеудің автоматтандырылған жүйесі, транзиттік жолаушыларға арналған зал, СІР залы қарастырылған. Бастапқыда жобада бір телескопиялық трап орнату көзделген, 2024 жылы Қор Қызылорда қаласының коммуналдық меншігіне ресми түрде берілген визуалды қондыру жүйесі бар екінші телескопиялық трап орнату туралы шешім қабылдады. Жаңа ғимаратта өзін-өзі тіркеу орындары, намазханалар, Duty Free аймағы, сондай-ақ шекара және кеден қызметтері, фитосанитария және ветеринария қызметкерлері, санитарлық-эпидемиологиялық бақылау және желілік полиция қызметкерлері үшін арнайы кеңістіктер пайда болды. Құрылыста халықаралық брендтердің жабдыктары, технологиялары мен жобалық материалдары қолданылды. Сондай-ақ, 2024 жылы Қор әуежайға Қытайда шығарылған Yutong фирмасының жаңа перрондық автобусын сатып алып, оны сыйға тартты;

[Б] 2024 жылы Қор еліміздің Ақтөбе және Ақмола облыстарында су тасқынынан зардап шеккендерді тұрғын үймен қамтамасыз етуге көмек көрсетті. Ақтөбе облысының Қобда ауданында 147 тұрғын үй салынып, тұрғындарға берілді, Ақтөбе облысының: Әйтеке би, Алға, Ойыл, Мұғалжар, Мәртөк, Темір аудандарында 283 үй мен пәтерді таза безендіруде дайын тұрғын үй сатып алынды. Ақмола облысында (Көкшетау қ. және аудандар) 67 үй мен пәтер дайын күйде сатып алынып, су тасқынынан зардап шеккен жеке тұлғаларға берілді. Сондай-ақ, көмек су басу аймақтарынан эвакуацияланғандарға шұғыл көмек көрсету үшін «Демеу Қазақстан қоры» корпоративтік қорына аударылды;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. КІРІСТЕР (жалғасы)**

[В] 2024 жылы Алматы облысының Есік қаласында жалпы ауданы 13 мың шаршы метр болатын 900 оқушыға арналған үш қабатты жаңа мектеп салу жобасы сәтті аяқталды. 2024 жылғы қыркүйекте мектеп жиһазбен, жабдықтармен, техникамен толық жабдықталып, Есік қаласының коммуналдық меншігіне берілді. Мектеп оқу сыныптарымен қоса рекреациялық аймақтармен, заманауи оқу-өндірістік шеберханалармен, спорттық және гимнастикалық залдармен, ақпарат орталығымен, зертханамен, шығармашылық студиямен және коворкинг кеңістігімен жабдыкталады. Баскетбол-волейбол алаңшасы, мини-футбол алаңы мен жарыс жолдары бар, жоғарғы және бастауыш мектеп жасындағы оқушыларға арналған ойын алаңшалары бар стадион қарастырылған. Ойын және спорт аймақтары полимерлі үгінді негізінде жұмсақ резеңкелі жабынымен жобаланған. Мектеп айналасында көпжылдық шөп гүлзары, жергілікті ағаштар мен бұталар түрлері отырғызылған. Кіреберіс аймағы пандустармен, көру қабілеті бұзылған балаларға арналған тактильдік жолдармен жабдықталған;

[Г] 2023 жылдың соңында халықтың әлеуметтік осал топтары санатындағы жеке тұлғаларға көмек көрсету бойынша жаңа жобаны іске асыру басталды. 2023 жылғы желтоқсанда Қор Астана қаласының әкімімен Меморандумға қол қойды, оған сәйкес Қор халықтың әлеуметтік осал топтарын және/немесе тұрғын үйге мұқтаж азаматтарды тұрғын үймен қамтамасыз ету үшін Астана қаласының әкімдігіне қайырымдылық көмек түрінде тұрғын пәтерлерді сатып алып, тегін беретін болады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 7.390 мың теңге). 2024 жылы Қор тұрғын үйге мұқтаж адамдар үшін 500 пәтердің 350-ін Астана әкімдігіне, оның ішінде «Баламекен» жобасы шеңберінде халықтың әлеуметтік осал топтары санатынан өтеусіз берді, бүгінгі таңда 150 пәтердің қалдығы әкімдікке де өтеусіз берілді. Берілген пәтерлер жайлылық класына жатады және Астананың қазіргі заманғы тұрғын үйлерінде орналасқан. Барлық үйлер жоғары жылдамдықты лифттермен, бетті тану жүйесімен, жерасты паркингтерімен жабдықталған және кең аула аумағы бар;

[Д] 2015 жылы Қор аутизмі бар балаларға көмектесуге арналған «Аутизм. Баршамызға бір әлем» бағдарламасын іске асыруға кірісті. Бағдарламаның негізгі мақсаты – диагноз қоюдан бастап қоғамдағы тәуелсіз өмірге дейін ерте диагностика, оңалту және әлеуметтік интеграция арқылы аутизмі бар балалардың өмір сүру сапасын арттыру. Қазақстанның 12 қаласында 13 аутизм орталығы жұмыс істейді;

2020-2024 жылдар ішінде Қор өз орталықтары орналасқан қалалардың әкімдіктерімен ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қою процесінде болды. Бұл үдеріс жалғасуда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына тиісті өзгерістер енгізу және жаңа өңірлерде орталықтар ашу бойынша жұмыстар жүргізілуде. Уағдаластықтарға сәйкес әкімдік барлық операциялық қызметтерді, оның ішінде үй-жаймен, жөндеумен және төлеумен, оның ішінде орталық қызметкерлерінің жалақысын төлеумен қамтамасыз етуге жауапты. Қор өз кезегінде ғимаратты барлық қажетті жиһаздармен, техникамен жабдықтайды, сондай-ақ қызметкерлерді іріктеу, оқыту және одан әрі әдістемелік сүйемелдеумен айналысады. 2023 жылы Астана және Семей қалаларында жаңа орталықтар ашылды, 2024 жылы жаңа орталықтар ашылмады;

2023 жылғы қыркүйекте Астана қаласында «Аутизм. Мүмкіндіктер әлемі» V халықаралық конференция өтті.

«Диагностика және АСБ-ға бұрын араласу» - Конференция тақырыбы АСБ-мен ауыратын балалар мен олардың отбасыларының өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған, іс-әрекеттің тиімділігі тұрғысынан АСБ-ны ерте тануға және уақтылы араласуға назар аударудың маңыздылығын атап өту. Конференция зерттеушілердің, практиктердің, студенттердің, АСБ бар адамдардың және олардың отбасы мүшелерінің кездесулеріне арналған алаңды ұсынады. Ғылыми бағдарлама негізгі баяндамаларды, панельдік пікірталастарды, жетекші практиктер өткізетін семинарларды және күрделі мәселелерді талқылау үшін модераторлық Q&A сессияларын қамтиды.

Іс-шараның спикерлері - көрнекті зерттеушілер, ғалымдар, олардың арасында Халықаралық Аутизмді зерттеу қауымдастығының президенті Конни Касари, SACS АСБ ерте диагностикалық әдісін әзірлеуші Джозефина Барбаро, SAND сенсорлық диагностикалық әдісін әзірлеуші Тереза Тавассоли және АСБ-мен ауыратын алғашқы және ең танымал адамдардың бірі, аутизм жайлы ішінен айтып берген, бірнеше бестселлерлердің авторы Темпл Грандин және басқа да көптеген мамандар;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. КІРІСТЕР (жалғасы)**

- [Е] 2021 жылы Түркістан облысы мен Шымкент қаласының әкімдіктерімен ынтымақтаса отырып «Jas Leader Akademiiasy» (немесе Көшбасшылық академиясы) жаңа бағдарламасын іске қосты. Бағдарламаның мақсаты - 5-11 сынып оқушылары арасында көшбасшылық қабілеттерді қолдап, дамыту және мектепте оқытпайтын, бірақ сұраныстағы дағдыларды үйрету. Оқушылар қарым-қатынас, критикалық ойлау негіздерін, көпшілік алдында сөйлеу және келіссөз жүргізу дағдыларын тиімді пайдалануды үйренеді. Факультативті сабақтар, ай сайынғы кездесулер, мастер класстар және үздік оқушылар марапатталатын жыл сайынғы конференциялар өткізілді. 2021 жылдан 2024 жылға дейін бұл жобамен Қазақстанның 182 мектебінде 41 500 оқушы қамтылды. 2025 жылғы тамызда жоба сәтті аяқталды, бүгінгі таңда жобаның әдістемелік бөлігінің бенефициарлары анықталды, келіссөздер жүргізіліп, ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылды;
- [Ё] Ұлттық олимпиада комитетінің пайдасына жарғылық қызметті қолдау үшін, сондай-ақ Қазақстандағы олимпиада қозғалысын дамытуға, ілгерілетуге және қорғауға ықпал ететін іс-шараларға, оның ішінде олимпиада комитетінің мүдделерін басқа халықаралық ұйымдарда білдіруге көрсетілген қайырымдылық көмек;
- [Ж] 2024 жылғы қарашада Қазақстан мен Франция мемлекеттері басшыларының қамқорлығымен азия өнерінің Ұлттық мұражайы – Гимада (Париж) ҚР Ұлттық мұражайы мен «Әзірет Сұлтан» мемлекеттік тарихи-мәдени мұражай-қорығының коллекциясынан «Қазақстан: Ұлы Дала қазынасы» көрмесі ашылды. Көрме 2025 жылғы 24 наурызға дейін созылды. Қазақстан Еуропа елдерімен мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты дамытуға көп көңіл бөледі. Осы саладағы өзара іс-қимылдың маңызды бағыттарының бірі тарихи-мәдени мұраны дәріптеу болып табылады. Әлемдегі ең толық және Еуропадағы ең ірі азиялық өнер коллекциясы, оның ішінде Қазақстанның бірнеше мәдени артефактілері бар Шығыс өнер мұражайы – Гимадағы Қазақстанның тарихи мұрасының көрмесі өнер әлеміндегі маңызды оқиға болды;
- [З] «Жасыл Мектеп» жобасы 2021 жылы Алматыда басталды, онда Қор мемлекеттік мектептерде 16 жылыжай орнатты. 2022 жылы жобаға Астана қаласының 19 мектебі мен 1 колледжі қосылды. Жылыжайдағы сабақтар мектеп бағдарламасын тәжірибелік сабақтармен толықтырады және мұғалімдер үшін қызықты факультатив сабақтарын өткізуге тамаша мүмкіндік болады. Жылыжайдағы сыныптан тыс жұмыстар балаларды тәртіпке үйретеді, оларды өсімдіктерге жауапты болуға, оларға күтім жасауға, зерттеуге, көбірек оқып, білуге, қарым-қатынас жасауға және топтағы өз міндеттемелерін табыстауға, тайм-менеджментке, туындайтын мәселелер мен проблемаларды шешуге, мысалы, зиянкестермен қалай күресуге болатындығын үйретеді. Жылыжайлар мектеп оқушылары үшін ботаника сабақтарын қызықты етуге көмектесетіндігімен қатар, олар әлі де мектеп оқушыларының эко мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді және өздерінің ғылыми зерттеулері үшін жақсы алаң болып табылады. Бүгінгі таңда бағдарламаға 36 оқу орны, 6 мыңға жуық оқушы, 70-тен астам мұғалім қатысады. Осы жылыжайлардың негізінде 2023 жылы оқушылар 23 ғылыми жоба әзірледі.
- [И] 2018 жылғы 3 наурызда Қор мүгедек балалардың ата-аналар қауымдастығымен (МБАҚ) меморандумға қол қойды, оның аясында БЦП диагнозы бар балаларға арналған қарқынды оңалту және ерте араласу орталығы ашылды. Осы меморандум шеңберінде Қор орталықты дамытуға және қолдауға, сондай-ақ орталық базасында бүкіл Қазақстан үшін осы салада мамандар даярлау жөніндегі оқу-әдістемелік орталық құруға жыл сайынғы қайырымдылық көмек көрсетеді. 2024 жылғы желтоқсанда МБАҚ жобасы аяқталды;
- [К] 2018 жылғы 10 сәуірде Батырхан Шөкенов атындағы қор мен Қор ынтымақтастық туралы келісімге қол қойды. Жобаның жалпы мақсаты - Батырхан Шөкенов деңгейіндегі музыканттардың пайда болуы мүмкін жанды және мықты музыкалық ортаны қалыптастыру. Қор көрсеткен қайырымдылық көмек үрмелі аспаптар сыныбы бойынша оқитын дарынды студенттерге қолдау көрсету үшін Батырхан Шөкеновтің атаулы стипендиясын құруға, сондай-ақ Батырхан Шөкенов атындағы үрмелі аспаптарда орындаушылардың республикалық байқауын өткізуге және басқа да іс-шараларға бағытталды. 2024 жылы Батырхан Шөкенов атындағы қормен жоба сәтті аяқталды;
- [Л] 2023 жылғы тамызда Қосшы қаласының коммуналдық меншігіне ауданы 16 мың шаршы метр болатын 1.500 оқу орнына жайлылық мектебі берілді (2023 жылғы 31 желтоқсан: 7.967.918 мың теңге). Сондай-ақ, Қосшы қ. мектебінің сұранысы бойынша 2024 жылғы ақпанда Қор мектеп аумағын қар мен қоқыстан тазарту үшін жаңа «Zoomlion» шағын тиегішін тегін берді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. КІРІСТЕР (жалғасы)**

- [М] 2023 жылы Түркиядағы апатты жер сілкінісінен кейін зардап шеккендерге көмек көрсету үшін Түркияның «AFAD» ұйымының пайдасына 5 млн. доллар көлемінде қайырымдылық көмек бөлінді (2023 жылғы 31 желтоқсан: 2.246.100 мың теңге), ол «Kazakhstan Ziraat Bank» (KZI Bank) банкі арқылы «AFAD» ұйымына аударылды;
- [Н] Қор қазақстандықтар үшін заманауи әлеуметтік нысандар салуды жалғастыруда және олардың бірі Қосшы қаласында ауданы 7.7 мың шаршы метр болатын жаңа Қоғамдық орталық салу. Құрылыс 2024 жылғы желтоқсан айының соңында аяқталды. Қосшыдағы Қоғамдық орталық Қазақстандағы алғашқы осындай орталық болмақ. Нысан үш негізгі аймақтан – білім беру, мәдени және спорттық аймақтардан тұрады. Бүгінгі таңда қоғамдық орталық пайдалануға беріліп, Қосшы қаласының коммуналдық меншігіне берілді, онда тұрғындар спорт секцияларына, музыкалық сыныптарға және мәдени іс-шараларға қатыса алады;
- [О] 2023 жылы Қор Қостанай облысы Әуликөл аудандық орталық ауруханасының базасында инсульт орталығын құруды қаржыландырды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 876.459 мың теңге). Бөлінген қаражатқа диагностикалық зерттеулер жүргізу және үй-жайларды техникалық даярлау үшін жаңа медициналық жабдықтар сатып алынды және өтеусіз берілді. Бұл жоғары білікті медициналық көмекті уақытылы көрсетуге мүмкіндік береді және мидағы қан айналым жүйесінің ақауы бар пациенттер үшін көрсетілетін қызметтердің қолжетімділігін арттырады. 2024 жылы жабдықтар мен жөндеу жұмыстарына соңғы төлем жүргізілді;
- [П] «Көмек картасы» - Қордың, Қазақстанның Қызыл Ай мен ForteBank-тің бірлескен бастамасы. Жоба табиғи және техногендік апаттардан зардап шеккен адамдарды уақтылы қолдауға бағытталған.
- 2024 жылы су тасқыны Ақтөбе облысына, Ақмола облысына, Солтүстік Қазақстан облысына, сондай-ақ Батыс Қазақстан облысына әсер етті. Қор су тасқынынан зардап шеккен тұрғындарға «Көмек картасы» жобасынан тыс өз бетінше көмек көрсету туралы шешім қабылдады.
- 2023 жылы су тасқыны Ақтөбе облысына, Қобда және Құрман кенттеріне, сондай-ақ Батыс Қазақстан облысына, Ақсай қаласына әсер етті. 1 466 зардап шеккен адам 146,6 млн.теңге жалпы сомаға көмек алды.
- [Р] 2018 жылғы маусымда Қор «Ботаника және фитоинтродукция институты» ШЖҚ РМК-мен (бұдан әрі – «Институт») Алматы қаласының Бас ботаникалық бағын (бұдан әрі - «Ботаникалық бақ») халықаралық деңгейдегі заманауи ботаникалық баққа өтеусіз қайта құру жобасын іске асыру туралы ынтымақтастық туралы меморандум жасасты;
- 2019 жылғы 24 қаңтарда Жобаны іске асыру мақсатында Қор девелоперлік ұйыммен және Институтпен үшжакты шарт жасасты, онда Институт қайырымдылық көмекті алушы болады, ал девелоперлік ұйым құрылыс-монтаждау және реконструкциялау бойынша барлық қажетті құрылыс-монтаждау және өзге де жұмыстарды жүзеге асыратын мердігер ұйым болады. Қор өз кезегінде Жобаны қаржыландыру мақсатында демеушілерді тартып, олармен келісім жасасты, оның шеңберінде Қор Жобаны одан әрі қаржыландыру үшін қайырымдылық көмек түрінде нысаналы қаржыландыру алады. Ботаникалық бақты қайта құру жобасының барлық қатысушылары демеушілерде қаржылық мүмкіндіктер болмаған жағдайда, әркім кез келген кезеңде қайырымдылық көмек көрсетуден бас тартуға құқылы екендігімен келісті.
- 2020 жылғы 15 маусымда Алматы қ. Ботаникалық бағын қайта құру аяқталды және бақ көпшіліктің келуіне ашылды.

Топ Қазақстан аумағында қызмет көрсетеді және тауарларды сатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін сатудың өзіндік құнына мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Қайырымдылық бойынша операциялық шығыстар		
Аутизм «Баршамызға ортақ әлем»		
Персонал шығыстары	380.882	293.509
Кеңес беру қызметтері	127.829	107.245
Аутизм орталығының мамандарына арналған оқыту	67.424	70.065
HR шығыстары - ынталандыру бағдарламасына және корпоративтік іс-шараларды өткізуге	55.243	31.645
Көрсетілген қайырымдылық көмек	40.514	–
Коммуналдық қызметтер және орталықтарды ұстау шығыстары	35.320	88.104
Ағымдағы жөндеу және техникалық қызмет көрсету шығыстары	32.723	196.126
Тозу және амортизация	22.368	24.508
Қайырымдылық іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу	18.850	23.605
Иссапар шығыстары	13.654	15.286
Жалдау	13.200	15.600
Орталықтарды жабдықтау шығыстары (инвестициялық шығыстар)	13.073	128.261
МЕА тозуы және амортизациясы	4.773	–
Ғылыми қызмет	59	5.972
Конференцияны ұйымдастыру шығыстары	–	69.286
Басқа да шығыстар	39.746	15.187
«Аутизм. Баршамызға ортақ әлем» операциялық шығыстардың барлығы	865.658	1.084.399
Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Қызылорда қаласы әуежайының жолаушылар терминалын салу	15.713.501	2.470
Су тасқыны кезінде көмек көрсету жобасы	11.561.306	–
Есік қаласындағы мектеп	10.435.685	–
Астана қ. Әкімдігіне 500 пәтер беру, одан әрі жеке тұлғаларға ҚБЖ санатынан беру	6.937.161	7.390
«Jas Leader Akademiiasy» жобасы	367.570	355.612
Ұлттық олимпиада комитеті	350.000	–
Париж қ. Гиме мұражайындағы көрмені қолдау	142.728	–
«Жасыл мектеп» жобасы	81.289	209.524
Мүгедек балалардың ата-аналар қауымдастығы МБАҚ	34.645	35.967
Батырхан Шөкенов атындағы қорды қолдау	19.957	37.101
Қосшы қаласында 1500 орынды мектеп салу жобасы	17.950	7.967.918
«Қосшы қаласында Community Center құрылысы» жобасы	4.570	6.958
Қостанай облысында Инсульт орталығын құру жобасы	4.392	876.459
«ҚР Қызыл Ай қоғамы» ҚБ-мен бірлесіп «Көмек картасы» жобасы	828	162.790
Түркия AFAD ұйымының пайдасына садақа	–	2.246.100
Қарағанды қаласында қаза тапқан кеншілердің отбасыларына көмек	–	470.300
Алматы қ. Ботаникалық бақ	–	851
Басқа да жобалар	–	27.359
«Басқалары» операциялық шығыстардың барлығы	45.671.582	12.406.799
Білім беру қызметтері бойынша операциялық шығыстар:		
Жұмыскерлердің сыйақысы және тиісті салықтар	4.080.764	3.694.411
Тозу және амортизация	152.980	149.699
Франшиза үшін комиссия	172.071	135.896
Материалдар мен қорлар	131.577	134.062
Оқушылардың тамақтану шығыстары	328.183	263.927
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	87.190	72.734
Коммуналдық шығыстар	79.779	59.586
Мектеп формасы	44.510	36.654
Басқасы	306.840	255.191
Білім беру қызметтері бойынша операциялық шығыстардың барлығы	5.383.894	4.802.160
Өткізудің өзіндік құнының жиыны	51.921.134	18.293.358

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін әкімшілік шығыстарға мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Персонал шығыстары	785.358	646.149
Басқа салықтар	216.515	87.396
Үйлестіру кеңесі бойынша шығыстар	95.802	102.589
Банк комиссиясы	71.261	54.202
Көлік шығыстары	52.674	42.605
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	41.422	42.687
Пайдалану құқығы нысанындағы активтің амортизациясы	31.670	31.670
Әкімшілік персоналды жалдау шығыстары	35.331	30.629
Іссапар шығыстары	23.184	11.992
Тозу және амортизация	11.901	10.211
Сақтандыру шығыстары	8.022	8.965
Байланыс қызметтері	3.176	1.475
Коммуналдық қызметтер және ғимаратты күтіп ұстау	2.730	2.689
Өкілдік шығыстары	1.799	5.649
Басқасы	152.947	119.275
	1.533.792	1.198.183

21. БАСҚА ДА КІРІСТЕР /(ШЫҒЫСТАР)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқа кірістерге мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Резервті қалпына келтіруден түскен кіріс	46.305	(43.055)
Активтердің есептен шығуынан түскен кірістер	–	188
Басқасы	157.846	118.251
	204.151	75.384

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқа да шығыстарға мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Активтердің шығуынан болған шығыстар	–	(108.771)
Басқа да шығыстар	(12.604)	(57.296)
	(12.604)	(166.067)

22. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржылық кіріске мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Банк депозиттері бойынша пайыздық кірістер (10-ескертпе)	639.207	169.030
Басқасы	318	274
	639.525	169.304

23. ҚАРЖЫЛАНДЫРУ ШЫҒЫНДАРЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржыландыру шығындарына мыналар кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Қарыздар бойынша пайыздар	(31.286)	(26.531)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздар (6-ескертпе)	(13.380)	(17.181)
	(44.666)	(43.712)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС**

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес әлеуметтік салада қызметті жүзеге асыратын Топтың есептелген корпоративтік табыс салығының сомасын 100%-ға азайтуға құқығы бар. Өтеусіз алынған мүлік түріндегі кірістер мен депозиттер бойынша сыйақылар ескеріле отырып, Топтың кірістері жылдық жиынтық кірістің кемінде 90%-ын құрайтындығы талабымен.

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес 2024 жылы Топта депозиттер бойынша сыйақыларға 15% мөлшерінде төлем көзінен салық ұсталды, ол 16.508 мың теңгені (2023 жылы: 13.129 мың теңге) құрады және бір жылғы ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар құрамында танылды.

31 желтоқсанда аяқталған жылдары табыс салығы бойынша шығыстар мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Ағымдағы табыс салығы		
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	(16.508)	(13.129)
	(16.508)	(13.129)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстармен бірге 20% (2023 жыл: 20%) мөлшеріндегі ресми мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген салық салынғанға дейінгі пайдаға қатысты табыс салығы бойынша шығыстарды салыстырып тексеру былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	2.112.436	311.230
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік салық мөлшерлемесі бойынша табыс салығының теориялық шығыстары	422.487	62.246
Салық заңнамасына сәйкес салық салудан босатылған кіріс	(250.553)	(39.240)
Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялар объектілерінің пайдасындағы үлестен салық салынбайтын кіріс	(155.426)	(9.877)
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	16.508	13.129

25. БАҚЫЛАМАЙТЫН ҚАТЫСУ ҮЛЕСТЕРІ

Келесі кестеде «Haileybury Astana School» KEAQ еншілес ұйымына қатысты топшілік есеп айырысулар алынып тасталғанға дейін жалпыланған ақпарат бар, оған қатысудың бақыланбайтын үлесі елеулі болып табылады.

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Пайызбен бақыланбайтын үлес	38,01%	38,01%
Ұзақ мерзімді активтер	5.611.381	2.934.441
Қысқа мерзімді активтер	3.816.565	5.001.658
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(2.972.457)	(2.578.675)
Таза активтер	6.455.489	5.357.424
Бақыланбайтын үлестің баланстық құны	2.453.931	2.036.523
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	6.906.691	6.033.061
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(5.383.894)	(4.802.160)
Әкімшілік шығыстар	(1.186.580)	(915.757)
Сату бойынша шығыстар	(34.664)	(24.298)
Басқа да кірістер	202.155	65.864
Басқа да шығыстар	(12.604)	(140.991)
Қаржылық кірістер	244.754	133.286
(Теріс) / оң бағамдық айырма, нетто	378.717	(62.009)
Табыс салығы бойынша шығыс	(16.508)	(13.071)
Бір жылғы пайда	1.098.067	273.925
Жалпы жиынтық кіріс	1.098.067	273.925
Бақыланбайтын үлеске келетін пайда	417.409	104.127
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары	961.601	1.573.003
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары	52.634	(1.173.942)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза көбеюі/(азаяуы)	1.014.235	399.061

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР**

24 ХКЕС (IAS) «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашуға» сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі. Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

Топ едәуір операцияларды жасаған немесе 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына едәуір сальдосы бар байланысты тараптармен өзара қарым қатынастардың сипаты төменде көрсетілген.

Топтың байланысты тараптармен 2024 және 2023 жылдардың ішінде жасалған мәмілелері былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	Құрылтайшы		Басқа да байланысты тараптар	
	2024 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2023 жыл
Алынған қайырымдылық көмек	(75.705.500)	(34.100.000)	–	–
Байланысты тараптардан болған қаржылық кіріс	–	–	639.207	122.731
Байланысты тараптарға көрсетілген қызметтер	–	–	644	1.143
Пайыздық шығыстар	–	–	(31.286)	(26.531)
Банк комиссиялары бойынша шығыстар	–	–	(51.784)	(42.120)
Байланысты тараптарға сату	–	–	(14.827)	(17.524)

Мың теңгемен	Құрылтайшы		Басқа да байланысты тараптар	
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың берешегі	–	–	3.356	6.669
Байланысты тараптардың алдындағы берешек	9.777.494	19.564.321	–	–

Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы

2024 жылғы 31 желтоқсанға негізгі басқарушы персонал 9 адамнан (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 6 адам) тұрды. Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің өткізудің өзіндік құны мен әкімшілік шығыстарына қосылған негізгі басқарушы персоналға арналған жалпы сыйақы сомасы тиісінше 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін 451.850 мың теңгені және 361.953 мың теңгені құрады. Негізгі басқарушы персоналға сыйақы келісімшарт бойынша жалақыны, ынталандыру сыйлықақыларын және мемлекеттік зейнетақы қорына аударымдарды қамтиды.

27. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Шарттық міндеттемелер**

2021 жылдан бастап «Haileybury Enterprises Limited» (бұдан әрі – «HEL») келесі талаптарда Шарт қолданылады: төлемдер 2021/23 оқу семестрі үшін алынған кірістің 2% мөлшерінде, 2023/27 оқу семестрі үшін алынған кірістің 2.5% мөлшерінде және 2027/31 оқу семестрі үшін алынған кірістің 3% мөлшерінде әрбір оқу семестрі аяқталғаннан кейін HEL пайдасына төленуге тиіс. Бұл төлемге «Haileybury» тауар белгісін пайдаланғаны үшін қосымша 25 мың фунт стерлинг сомасы қосылды. HEL көрсететін қызметтер британдық HEL білім беру стандартын қамтамасыз етуге қажетті қызметтерді білдіреді. HEL-мен жасалған шарт 2031 жылға дейін қолданылады және орындалады.

Топ болашақ таза кірістердің мөлшері мен қаржыландыру көлемі осы шарттық міндеттемелерді жабу үшін жеткілікті болады деп санайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**27. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Салық салу**

Қазақстандық салық заңнамасы түрлі талқылауларға жол береді және жиі өзгеріп отырады. Топ басшылығының операцияларға және Топ қызметіне қатысты қолданылатын мұндай заңнаманы түсіндіруі тиісті органдармен даулануы мүмкін. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды ХҚЕС-ке сәйкес көрсетуге қатысты пікірлер. Салдарынан, салық органдары бұрын шағым қоймаған мәмілелер мен есепке алу әдістері бойынша шағымдар қоюы мүмкін. Нәтижесінде, 2,5-ке көбейтілген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен белгіленген, қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50-80% мөлшерінде едәуір қосымша салықтар, айыппұлдар есептеле алады. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексерулер анағұрлым ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында болып отыр және әлемнің басқа елдерінде таралған сақтандырудың көптеген түрлері Қазақстанда әлі қолжетімсіз болып отыр. Топ өз мүлкін (ғимараты мен көлік құралдарын) ықтимал залалдан, сондай-ақ үшінші тұлғалар алдындағы кәсіби және азаматтық-құқықтық жауапкершіліктен сақтандырды.

Заңгерлік мәселелер

Топ өзінің шаруашылық қызметіне қатысты әртүрлі маңызды емес сот істеріне қатысады. Топ қарастырылу сатысындағы мұндай сот істері немесе әлеуетті шағым-талаптар бөлек-бөлек не жиынтығында оның қаржылық жағдайына немесе қаржы-шаруашылық қызметтің нәтижелеріне қандай да бір айтарлықтай теріс әсер ете алады деп санамайды.

Қамтамасыз етілген банк кредиттері

2024 жылғы 20 қарашада Топ 2031 жылдың 20 қарашасына дейінгі мерзіммен 4.000 мың АҚШ доллары сомасында STEM орталығын салудың инвестициялық жобасын қаржыландыру мақсатында кредит желісін ашу туралы шартқа қол қойды. Кредитті пайдаланғаны үшін жылдық пайыздық мөлшерлеме 9,5% құрады. Осы шарт бойынша кепіл ретінде Топ 4.366.902 мың теңге сомасына жылжымайтын мүлікті ұсынды.

28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Топ басшылығы Топтың тәуекелдерін басқару жүйесін ұйымдастыру және бұл жүйенің жұмыс істеп тұруына қадағалау үшін ортақ жауапкершілікті көтереді. Топтың тәуекелдерді басқару саясаты тәуекелді және тиісті бақылау тетіктерін анықтау және талдау, сондай-ақ тәуекелдерді бақылау және белгіленген шектеулерді сақтау мақсатында әзірленген. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйелері нарықтық талаптардың және Топ қызметінің өзгеріп отыруына орай өзгерістерді енгізу қажеттілігі мәніне үнемі сараланып отырады. Топ реттелген әрі жұмыс істейтін бақылау жүйесін құру мақсатында оқыту және басқару стандарттары мен процедураларын белгілейді, әрі онда барлық жұмысшылар өздерінің рөлі мен міндеттерін айқын түсінеді.

Топтың негізгі қаржы құралдарына ақша қаражаты мен оның баламалары, банктердегі депозиттер, берілген қаржылық көмек, сауда және басқа да дебиторлық әрі кредиторлық берешектер кіреді, олар Топтың шаруашылық қызметінен тікелей туындайды. Топтың қаржы құралдарынан туындайтын негізгі тәуекел нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі болып табылады. Тәуекелдерді басқару қағидаттары төменде келтірілген.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралы бойынша әділ құн немесе келешек ақша ағындары нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық тәуекелге тәуекелдің үш типі жатады: пайыздық тәуекел, валюталық тәуекел және басқа да баға тәуекелдері және тауарларға бағалардың өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекелге ұшырағыш келетін қаржы құралдарына ақша қаражаты мен оның баламалары, банктердегі депозиттер, сондай-ақ сауда және басқа да дебиторлық берешек жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (жалғасы)****Валюталық тәуекел**

Топ қазақстандық теңгеден өзгеше валютада көрсетілген қызметтер көрсету, сатып алу және банк депозиттеріне инвестициялар бойынша операцияларды жүзеге асыра отырып, валюталық тәуекелге ұшырайды. Аталған операциялар, негізінен, АҚШ доллары мен фунт стерлингпен көрсетілген.

Топ оқу шарттары бойынша төлемдерді индекстеу арқылы валюталық тәуекелді экономикалық хеджирлеуге қол жеткізеді. Келісімшарттардың талаптарына сәйкес оқу ақысы тіркелген болып табылады және жыл сайын белгіленеді, алайда, егер кезекті оқу ақысы күніне Біріккен Корольдіктің фунт стерлингінің айырбас бағамы 2023-2024 оқу жылы үшін бір фунт стерлинг үшін 580 теңгеден және 2024-2025 оқу жылы үшін бір фунт стерлинг үшін 590 теңгеден асатын болса, төлем тиісті индекстеуге жатады.

Шетел валюталарында білдірілген басқа да монетарлық активтер мен міндеттемелерге қатысты Топтың саясаты тәуекелге ұшыраған нетто-ұстанымды шетел валютасын «спот» бағамдары бойынша сатып алу немесе сату арқылы қолжетімді шекте ұстауға, сондай-ақ қысқа мерзімді тұрақсыздықты жою үшін ұстауға бағытталған. Топтың номиналды көлемдерге сүйене отырып валюталық тәуекелге ұшырағыштығы былайша болды:

Мың теңгемен	АҚШ долларын- да білдірілген 2024 жыл	Фунт стерлингте білдірілген 2024 жыл	Еуро Еуро білдірілген 2024 жыл	АҚШ долларын- да білдірілген 2023 жыл	Фунт стерлингте білдірілген 2023 жыл	Еуро Еуро білдірілген 2023 жыл
Ақша қаражаты мен оның баламалары	1.488.744	98.981	2.060	232.320	81.603	47.611
Қаржы активтері	2.751.275	–	–	3.848.147	–	–
Сауда дебиторлық берешек және басқа да қысқа мерзімді активтер	–	–	–	–	–	–
Сауда кредиторлық берешек және басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	(5.269)	(112.610)	–	(13.516)	(78.809)	(7.313)
	4.234.750	(13.629)	2.060	4.066.951	2.794	40.298

Келесі кестеде Топ пайдасының салық салынғанға дейінгі айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге барлық басқа өлшемдер тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген. Топтың таза активтеріне тікелей әсер етпейді.

Мың теңгемен	Айырбастау бағамының өзгеруі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2024 жылғы		
31 желтоқсан		
АҚШ доллары	9,09%	172.150
АҚШ доллары	-7,34%	(139.008)
	Айырбастау бағамының өзгеруі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2023 жылғы		
31 желтоқсан		
АҚШ доллары	14,15%	575.474
АҚШ доллары	-14,15%	(575.474)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (жалғасы)****Кредиттік тәуекел**

Кредиттік тәуекел - бұл контрагенттің қаржы құралы бойынша өзінің шарттық міндеттемелерін орындамауынан туындаған қаржылық залалдың Топта туындау тәуекелі және негізінен Топтың сауда және басқа да дебиторлық берешегіне, сондай-ақ банктердегі депозиттерге және банк шоттарындағы ақша қаражатына байланысты туындайды.

Қаржы активтерінің баланстық құны Топтың кредиттік тәуекелге барынша ұшырағыштығын көрсетеді. Топ басшылығы өз контрагенттері тарапынан дефолттардың туындауын күтпейді, соның салдарынан кредиттік тәуекелге ұшырау мейлінше аз деп санайды.

Келесі кестеде 2024 және 2023 жылдардың аяғындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары орналастырылған банктердің кредиттік рейтингтері келтірілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы рейтинг	2023 жылғы рейтинг	Ақша қаражаты мен оның баламалары	
			2024 жыл	2023 жыл
«ForteBank» АҚ	Ba2	Ba2	1.632.646	435.193
«Altyn Bank» АҚ	Baa3	Baa3	–	788
			1.632.646	435.981
Күтілетін кредиттік зияндар резерві			–	–
			1.632.646	435.981

Келесі кестеде 2024 және 2023 жылдардың аяғындағы жағдай бойынша депозиттер орналастырылған және бағалы қағаздар сатып алынған банктердің кредиттік рейтингтері келтірілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы рейтинг	2023 жылғы рейтинг	Банктердегі депозиттер мен бағалы қағаздар	
			2024 жыл	2023 жыл
«ForteBank» АҚ	Ba2	Ba2	2.764.780	1.967.325
АҚШ Қаржы министрлігі	–	Aaa	–	3.230.332
			2.764.780	5.197.657
Күтілетін кредиттік зияндар резерві			(13.505)	(61.990)
			2.751.275	5.135.667

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топ қаржылық міндеттемелермен байланысты міндеттерді орындау қиындықтарына тап болуы мүмкін екендігінің тәуекелі, әрі солар бойынша есеп айырысулар ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активін беру арқылы жүзеге асырылады.

Топтың өтімділікті басқару тәсілі мүмкіндігінше Топта қолайсыз залалдың пайда болуына жол бермей және Топтың атына кір келтірмей әдеттегі, сол сияқты стрессті жағдайларда өз міндеттемелерін мерзімінде өтеу үшін жеткілікті болатын өтімді қаражаттың үнемі болуын қамтамасыз ету болып табылады. Топтың қаржылық міндеттемелері 1 айдан 6 айға дейінгі кезең ішінде өтелуге жатады.

Әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны активті сату кезінде алынған немесе нарыққа қатысушылар арасында мәжбүрлі сатудан немесе таратудан басқа операция жүргізу кезінде міндеттемелерді беру кезінде төленген соманы білдіреді.

2023 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы құралдарының құны мұндай құралдардың қысқа мерзімділігіне орай шамамен олардың әділ құнына тең болады.

2024 және 2023 жылдары әділ құн иерархиясының деңгейлері арасында аударымдар жүзеге асырылған жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (жалғасы)**

Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер

2024 жылғы қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 1 қаңтар	Түзету	Қайта жіктелді	Пайызда рды есептеу	Алу	Негізгі борышты төлеу	Пайызда рды төлеу	2024 жылғы 31 желтоқ- сан
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	3.207.789	-	-	31.287	20.544.433	(23.751.733)	(31.776)	-
Жалдаудың ұзақ мерзімді бөлігі	72.316	-	(49.347)	13.380	-	-	-	36.349
Жалдаудың қысқа мерзімді бөлігі	28.959	-	49.347	-	-	(28.959)	(13.380)	35.967
Жиыны	3.309.064	-	-	44.667	20.544.433	(23.780.692)	(45.156)	72.316

2023 жылғы қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтар	Түзету	Қайта жіктелді	Пайызда рды есептеу	Алу	Негізгі борышты төлеу	Пайызда рды төлеу	2023 жылғы 31 желтоқ- сан
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	8.073.631	-	-	26.531	26.518.700	(31.370.400)	(40.673)	3.207.789
Жалдаудың ұзақ мерзімді бөлігі	101.275	-	(46.140)	17.181	-	-	-	72.316
Жалдаудың қысқа мерзімді бөлігі	21.468	-	46.140	-	-	(21.468)	(17.181)	28.959
Жиыны	8.196.374	-	-	43.712	26.518.700	(31.391.868)	(57.854)	3.309.064

Капиталды басқару

Топтың капиталды басқарудың ресми саясаты жоқ, дегенмен басшылық Топтың операциялық және стратегиялық мұқтаждықтарын қанағаттандыру үшін капиталды жеткілікті деңгейде ұстап тұру үшін шаралар қолданады. Бұған ақша қаражатын тиімді басқару, Топтың түсімі мен пайдасына үнемі мониторинг жасау және Топтың операциялық қызметі есебінен қаржыландырылатын ұзақ мерзімді инвестицияларды жоспарлау арқылы қол жеткізіледі. Осы шараларды жүзеге асыра отырып, Топ пайданың тұрақты өсуін қамтамасыз етуге тырысады. Топ меншікті капиталға қатысты сыртқы реттеуші талаптардың объектісі болып табылмайды.

29. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2025 жылғы 4 ақпанда Топ «ForteBank» АҚ-мен кредит желісі шеңберінде 52.160 мың теңге мөлшерінде қарыз қаражатын алды

2025 жылғы 27 қаңтарда Топ «Каспий жылжымайтын мүлігі» ЖШС-мен 4.360.000 мың теңге мөлшеріндегі жалпы сомаға қарыз туралы келісім жасасты, ол 2025 жылғы қаңтар-сәуір аралығында толық көлемде алынды.

2025 жылғы 10 қаңтарда Топ Қосшы қаласында ауданы 7.7 мың шаршы метр болатын жаңа қоғамдық орталықтың құрылысын аяқтап, пайдалануға берді және ол Қосшы қаласының коммуналдық меншігіне берілді, онда тұрғындар спорт секцияларына, музыкалық сыныптарға және мәдени іс-шараларға қатыса алады.

2025 жылғы 11 наурызда Топ Қызылорда облысының Жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасына телескопиялық трап пен көзбен шолып бақылау және қондыру жүйесін (Түркия өндірісі) берді. Бастапқыда жобада бір телескопиялық трапты орнату көзделген болатын, 2024 жылы Қор визуалды қондыру жүйесі бар екінші телескопиялық трапты сатып алуға және орнатуға шешім қабылдады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

29. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР (жалғасы)

2025 жылғы 5 сәуірде АҚШ-та жаңа тарифтік шаралар күшіне енді, оған сәйкес шетелдік шығу тегі бар барлық тауарлардың импортына тариф енгізілді. Алайда, бұл шаралардың қолданылуы Қытайдан басқа барлық елдер үшін 90 күнге дереу тоқтатылды. Сонымен қатар, 2025 жылғы 9 сәуірден бастап бірқатар елдер үшін арнайы «өзара тарифтер» енгізілді. Топ жаңа тарифтік шараларды талдады және олардың қаржылық есептілікке ықтимал әсерін бағалады. Осы есептілікті дайындау күніне қарай елеулі әсер анықталмады. Дегенмен, Топ реттеудегі өзгерістерді және олардың кейінгі есепті кезеңдердегі ықтимал қаржылық салдарын мониторингтеуді жалғастыруда.

2025 жылғы мамырда Топ 500 пәтердің қалған 150-ін тұрғын үйге мұқтаж жандар үшін, оның ішінде «Баламекен» жобасы шеңберінде халықтың әлеуметтік осал топтары санатынан Астана әкімдігіне тегін берді, берілген пәтерлер жайлылық класына жатады және Астананың қазіргі заманғы тұрғын үйлерінде орналасқан. Барлық үйлер жоғары жылдамдықты лифттермен, бетті тану жүйесімен, жерасты паркингтерімен жабдықталған және кең аула аумағы бар.

2025 жылғы мамырда Топ «Burabike Fest» қайырымдылық веложарысы жобасынан пайдаланылмаған қайырымдылық жарналарынан 78.010 мың теңгеден тұратын кітаптың 50 жылдығына арналған «Аз и Я» кітабын қайта басып шығаруды және О.О. Сүлейменовтің конференциясын қаржыландыруға 24.609 мың теңгені ішінара игерді.